

16

163/1000

อนิรุทธคำฉันท์

พร้อมด้วยบันทึกสอบทานและหมายเหตุ

กรมศิลปากร

จัดพิมพ์เนื่องในการจัดให้มีงาน

สัปดาห์แห่งวรรณคดี

พ.ศ. ๒๕๐๓

ประจำปี ๒๕๐๓

ผู้ใส่ใจความเป็นไปในโลกของศิลปิน
และโบราณคดี

ควรอ่านหนังสือที่ทรงคุณค่า
ทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ และโบราณคดี

๑. ประติมากรรมไทย ของ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
ราคาเล่มละ ๓๐ บาท

๒. ชินกาลมาลีปกรณ์ ฉบับแปลใหม่ ราคาเล่มละ
๓๐ บาท

๓. พระพุทธรูปและพระพิมพ์ ในกรุพระปรางค์
วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ราคาเล่มละ ๓๐ บาท

มีจำหน่ายที่แผนกเผยแพร่และสถิติ
สำนักงานเลขาธิการกรมศิลปากร
และ

ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

หมดอายุ 15/03/2565

สมาชิกนิตยสาร 'ศิลปากร' ซื้อได้ลด ๑๕%

10

อนิรุทธตำฉันท์

พร้อมด้วยบันทึกสอบทานและหมายเหตุ

กรมศิลปากร

จัดพิมพ์เนื่องในการจัดให้มีงาน

สมุดหอสมุดแห่งชาติแห่งวรรณคดี

ประจำปี ๒๕๐๓

คำนำ

หนังสือ *อนิรุทธคำฉันท์* นับถือกันมาแต่โบราณจนทราบเท่าทุกวันนี้ว่าเป็นหนังสือที่มีคุณค่าสูงทางวรรณคดี และกล่าวกันว่า ศรีปราชญ์เป็นผู้แต่ง เช่นที่ผู้แต่งคำโคลงบอกไว้ในสมุดไทยเล่มหนึ่ง ดังได้นำมาพิมพ์ลงไว้ต่อท้ายคำฉันท์ในสมุดเล่มนี้ (หน้า ๕๒) ตามหลักฐานที่สอบสวนได้ในระยะนี้ ปรากฏว่า ศรีปราชญ์เป็นบุตรพระโหราธิบดี และมีตัวอยู่ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งทรงครองราชสมบัติในกรุงศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. ๒๒๑๘ ถึง ๒๒๓๓ ด้วยปรากฏความปราชญ์เป็รื่องในเชิงกวีของศรีปราชญ์ตั้งแต่อายุยังเยาว์วัย สมเด็จพระนารายณ์ มหาราช จึงมีพระราชดำรัสให้พระโหราธิบดีผู้มีคานำศรีปราชญ์เข้าเฝ้าถวายตัวและโปรดให้รับราชการใกล้ชิดพระองค์ เมื่อราวต้นรัชกาลนั้น ศรีปราชญ์เป็นผู้มีปฏิภาณในการกวีและสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช ก็ทรงเป็นขัตติยกวีที่โปรดการแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ จึงโปรดปรานศรีปราชญ์และโปรดให้รับใช้ใกล้ชิดพระองค์ตลอดมา แต่ตอนปลายรัชกาล ศรีปราชญ์ต้องรับโทษ

และโปรดให้เนรเทศไปอยู่เมืองนครศรีธรรมราช ศรีปราชญ์
ไปมือนเป็นคองถูกประหารชีวิตดังที่นั้น ดันนิษฐานว่า ก่อน
หรือราว ปี พ.ศ. ๒๒๒๖ ซึ่งขณะที่ยังมีชีวิตนั้น ศรีปราชญ์
คงจะมีอายุระหว่าง ๓๐-๓๕ ปี มีประวัติพิสดารดังได้พิมพ์
ไว้ในหนังสือ "ประวัติและโคลงกำสรวลศรีปราชญ์"
เป็นนอกเล่มหนึ่งนั้นแล้ว เข้าใจว่า ศรีปราชญ์คงจะแต่ง
อนิรุทธคำฉันท์ถวายสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช ด้วย
ความประสงค์ที่จะใช้ในการเดินหน้ (ใหญ่) มีบอกไว้ใน
ตอนท้าย (หน้า ๕๑) ว่า

“ ด้วยเดชบุญญา— จักรารอันสมพงศ์
ผูกฉันทสนององค์ คุณท่านอันสุนทร ”

มีคำกล่าวถนัดมาว่า ศรีปราชญ์แต่งคำฉันท์เรื่องนี้โดยไม่
แต่งคำฉันท์ถนัดไว้ข้างต้น เป็นการไม่ประพฤติดตามประเพณี
แต่งบทกลอนเป็นเรื่องราว ซึ่งก่อนๆ ปฏิบัติกันเป็นแบบ
แผนมาแต่ก่อน แต่ก็มีบางท่านสันนิษฐานว่าศรีปราชญ์
คงจะแต่งคำฉันท์ถนัดไว้เหมือนกัน หากแต่เมื่อคัดขึ้น
กันมา ผู้คัดลอกในชั้นหลังคงจะไม่ได้คัดเอาคำฉันท์ถนัด
ต้นคิดมาด้วย ฉะนั้นที่พบกัน ในชั้นหลังจึงขาดคำฉันท์ถนัด
ไป แต่ถ้าท่านผู้อ่านเคยทราบเรื่องราวในพระราชพงศาวดาร

ตอนก่อนสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช เสด็จขึ้นครอง
ราชสมบัติและตอนแรกครองราชย์ จะเห็นได้ว่า ได้มีการ
ช่วงชิงอำนาจและเกิดความไม่สงบขึ้น ในระยะนั้นตลอดมา
แรกเริ่มด้วยพระศรีสุธรรมราชา ร่วมกับสมเด็จพระนารายณ์
ยึดราชสมบัติจากเจ้าฟ้าไชย แล้วพระศรีสุธรรมราชาเกิด
แตกร้างกับสมเด็จพระนารายณ์ จนในที่สุดพระศรีสุธรรม
ราชาพ่ายแพ้ไป และสมเด็จพระนารายณ์ได้เสด็จขึ้นครอง
ราชสมบัติ ทั้งในตอนต้นรัชกาลก็แสดงถึงความแตกร้าง
ภายใน เช่นมีเรื่องระหองระแหงกับพระไตรภพนาทิตยวงศ์
พระราชอนุชา เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ศรีปราชญ์คง
จะรูเรื่องดี เมื่อแต่ง "อนิรุทธคำฉันท์" นี้ จึงเริ่มคำ
ประพันธ์ดัดเปรียบเทียบแฝงความหมายไว้อย่างฉลาด
ด้วยกาพย์ฉบังเพียง ๒ บทว่า

๐ ปางพระจักรีแปรเป็น กฤษณราชรอนเชิญ
อรินทรเสี้ยนสยบนา

๐ เสด็จแสดงเนาในเมืองทวา- รพดีสมญา
คือวิษณุโลกบป่าน ฯ

ถ้าจะแปลความหมายของกาพย์ข้างบนนี้พอเป็นเค้า
ก็น่าจะได้ความว่า "เมื่อครั้งสมเด็จพระนารายณ์ออกดารมา
เป็นพระกฤษณะ ทรงปราบยุคเข็ญจนอริราชศัตรูราบคาบ

หมกดั้นเดียนหนามในแผ่นดินแล้ว ก็แต่จขนเดวดยราชย์ใน
พระนครชอทวารวดีศรัยชยา ซึ่งเปรียบดวยโลกดวรวิก
ขององค์พระพิฆณเป็นเจ้ากไม่ปาน” เรื่องก็จะเขากันได้ค
กับเหตุการณ์ในระยะเริ่มแรกรัชกาลของสมเด็จพระนารายณ์
มหาราช และภาย ๒ บทนี้จะถือเป็นคำมดการที่ศรัยราชญ
ได้แต่งตุดคเพื่อขอความคุ้มครองจากสมเด็จพระนารายณ์
มหาราช พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระบรมเดชานุภาพไพศาล
ได้หรือไม่ ขอฝากไว้เป็นขอพจนฉฉฉของท่านผู้รับไป

ในการจัดงานสัปดาห์แห่งวรรณคดี ประจำปี ๒๕๐๓ เห็นควร
จัดพิมพ์ “อนิรุทธคำฉันท์” นี้ขึ้นให้แพร่หลาย และเพื่อที่จะช่วยช้อย
ความและถ้อยคำในคำฉันท์เรื่องนี้ ข้าพเจ้าจึงทำหนังสือรวมไว้ใน
บางแห่งพร้อมกับได้เรียบเรียง “ที่มาของอนิรุทธคำฉันท์และบท
ละคอนเรื่องอุณรุท” นำมาพิมพ์ไว้ด้วย กับทั้งได้ขอแรง นายหริศ
เรื่องฤทธิ์ เป็รียญ ให้ช่วยบันทึกสอบทานถ้อยคำที่แตกต่างกัน
อันปรากฏในสมุดไทยที่เขียน “อนิรุทธคำฉันท์” แต่ละเล่มไว้ด้วย
ดังได้นำมาพิมพ์ไว้ในตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ
นายหริศ เรื่องฤทธิ์ เป็รียญ เป็นอย่างอิ่ง

หวังว่าหนังสืออนิรุทธ คำฉันท์เล่มนี้คงจะ ได้รับความสนใจจาก
ท่านผู้รู้และนักเลงหนังสือโดยทั่วไป.

หมดยาย 15/03/2565

กรมศิลปากร

• มกราคม ๒๕๐๓

สารบัญ

หน้า

คำนำ ก

อนิรุทธคำฉันท์ ๑

ที่มาของอนิรุทธคำฉันท์

และบทละครตอนเรื่องอุณรุท ๕๓

บันทึกสอบเทียบอนิรุทธคำฉันท์ฉบับพิมพ์

กับฉบับสมุดไทย ๕ เล่ม ๑๑๑

อนิรุทธคำฉันท์

๓๖ ปางพระจักรีแปรเปน กฤษณราญรอนเข็ญ
อรินทรเดียนต์ยมนา

๑๐ เด็คจ้แแต่ดงเนาในเมืองทวา- รพคั้ต่มญา
คั้ชวิษณุโลกบปาน

๑๑ ปราการแกมแก้วตุ้รกายัน มณั้รคั้ชชวาด
ไ้ยไ้ชคั้ชบแแต่ตุ้รยั้

๑๒ เรื่องรอบฟ้าห้าเพ็ญพุด เทียมทิพยจำรูญ
จำรัสทิพาราตรี

๑๓ เทพาดุ้รคณาเปรมปรัดดี เย็นยอตุ้คุดี
คั้ดกโลกยด่มเต้จ

๑๔ เรื่องเหนือปราการแก้วเพ็ชร์ บราดั้ชบวณชเบ้จ
ระริบจรปาดป้ายดม

๑๕ ตุ้งตุ้งทคั้เทียมเมืองพรหม ฟ้าห้าชั้ชชม
คั้ชอินทรบุ้รฎาปาน

- ๑) ตรีศัตรีมุขแก้วแกมกานย จนมณีนัชชาวด
- ยยากจะเดมแดงดอง
- ๑) คุจมือไครโดกยตระกอง เค็กเดียนยากปอง
- จะปายจะปิ่นเบ็ดองคน
- ๑) บมื่อจาเพื่อจกมาผจญ แม่มารดาตดงน
- ระยงระย้อแต่ไทด
- ๑) มัดตรากรงไชย เหนือครบุรีโร
- ประดับด้วยแก้วแกมกต
- ๑) คุจันทราทิตยมณฑล เกือบกบเบองบน
- บุรีระเรอชฉายา
- ๑) เองหอทองถ้องท้องฝา ฉนังตบุคาชดา
- มณีนประดับดูเกถึง
- ๑) อาจให้เดื่องโตกดำเดิง หญุทขัยบำเทิง
- คือทพิยโตกคู่ดี
- ๑) นางจรัตโตรณจรวจจวี เชิงเทินคือคิรี
- คิรินทรเรื่องรอมคอบ
- ๑) ไชยดินฐ่มุทรวางขอบ เรียบรัตนเวียงรอบ
- คือผิงตมุทรวะระชระ

๑ โหม่ทุยุดบานฉะกะ
ศัพท์มศัพท์อนเดือนผกา *

ปทุมกุดมศัพท์
เดือนมกราคม

๑ เต็งแดงรอกจรัตทางถตา
บรรด่าันทงหญิงชายชม

วิญราชวิทยา
บัณฑิตยสถาน

๑ ชายขันหินหรรษาดม
พอใจบรรเจิดกามา

ศัพท์ว่างอารมณ์
นิทานปดขมรสขม

๑ ปางคราดมจันทนคันชา
ตำรวดตำราญวิมถน

เรียบเทียบที่กัถรา
นิทานปดขมรสขม

๑ พระดานเดือนแก้วแกมกถ
กือแมนมารังศัพท์ศัพท์

ใต้สุทรินฤมถ
นิทานปดขมรสขม

๑ ครีมุขมาน ** ถึงหประทับ
คเชนทรหัยเด่นดอง

ไว้แต่เขี้ยวขบ
นิทานปดขมรสขม

๑ ดองอศิวดองคิดปดอง
จงชาญข่านาญไนรณ

ดองพดเนืองนอง
นิทานปดขมรสขม

๑ คัดข้างคัดน้ำคัดคน
ประกะประกะกวคพกพัน

เด่นดุกโคนกถ
นิทานปดขมรสขม

หมดอายุ 15/03/2565

* ...เดือนผกา ?

** ครีมุขมาศ...?

๑๑

๑๑) ๑ แต่งไว้เป็นขารกำหนด
 บังคมบังคดหนองเหนือ

๑๒ ๑ ชมชนปรัดทงเมือง
 วันทครันทวยโบกใบ

๑๓ ๑ คุจุห้ามแมนมารแต่ไกล
 ฟันพพรนบันหัน

๑๔ ๑ มีมนเทียรทิพยุจ
 ดุพพรณตุงตุดโพยม

๑๕ ๑ รุ่งเรืองมุกตามาคไธรม
 ทรหอบตระเดศีขรณ

๑๖ ๑ เจ็ดชั้นย้อมรัตนรุจ
 คือดริยดับค้ำารุญ

๑๗ ๑ แขงชื่อเนื่องนองนพศุต
 จำเวญจำรัดรังด์

๑๘ ๑ ปานบัทมกระหัดบเนื่องน
 วจิตรคองใจแมน

๑๑) ๑ ทงทาวเคียมคต

๑๒ ๑ ชัยขวรุ่งเรือง

๑๓ ๑ กตักถายหวาดไหว

๑๔ ๑ ปราธำทมณ

๑๕ ๑ ชัยวาลัยคือโคม

๑๖ ๑ ไธตฺถิวิรม

๑๗ ๑ รุ่งเรืองจรัสจรรยา

๑๘ ๑ รัตนรุจ

* เทียบโคลงคำสรวลศรีปราชญ์ บท ๑ และ ๒ คู่ต่อไปในหน้า ๗ ด้วย

- ๑๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐
- ๑๐ ชัดถกขณนของขนอบแคะนแคะน ๕ พนุไรรายแหวน
 - ๑๑ ๖โรจนคาสค้ำถมอ
 - ๑๒ ๖กรับครุทข้านัดฟังพอ ๕ ใจฟ้าเียนขอ
 - ๑๓ ๖ยบายบายบยกันค้
 - ๑๔ ๖กรงนาคมังกกรเกยวถด ๕ เจ็ดเคียรเดี่ยคต้น
 - ๑๕ ๖อนันคนาคบปาน
 - ๑๖ ๖มีเทพประนมมีอมาถ์ ๕ ค้อเห็จเหียรชาน
 - ๑๗ ๖มาคุดำกถเรียงวัน
 - ๑๘ ๖จรวธิกนถญูเวจรวถน ๕ ค้อกรับดู่บร
 - ๑๙ ๖ถนถดปรถกถถถมถด
 - ๒๐ ๖แททวถนถวถาถญูถนพินถด ๕ ค้อกรถางบถน
 - ๒๑ ๖ชถรถถั่งถถถทถคถกรถฐ
 - ๒๒ ๖พริงพริายถถถถถถถถถ ๕ คถาถวถ์ถถถถถ
 - ๒๓ ๖ปรถคถุถกรถถพ้อถยถบถยถบ
 - ๒๔ ๖ฝถาทถถถบถญูถรถถถถถถบ ๕ นพริคถนบถนถถถบ
 - ๒๕ ๖บถนถถถถถถถถถถถถถถถถถถถ
 - ๒๖ ๖เจถดถถถถถถถถถถถถถถถถถถถ ๕ พิคถานคถารถา
 - ๒๗ ๖บถงถวถคถบถงถอถรถามถเวถอถง

- ๑๐ ขอนาคมังกรมั่งเม็ดอง ^๕แห่งห้อยพรวงเพ็รื่อง
ตำรวดตำราญเหตุภัย
- ๑๑ ขนขเหนยอาดนึ่งเรื่องไร ^๕รายบุษปมาโดย
ตุคนขรดกำจร
- ๑๒ นุ้ประดับเหนือสถานบรรจรูรณ์ ^๕ดีทภาพมกร
กนابقครุทประดับ
- ๑๓ ค่ำใครแดงแดด้มพริบ ^๕เพ็รียมพรายพรณัยบ
ประตุย่างโดยยด
- ๑๔ ขุนพลชวาพลช้ายพล ^๕เด่นาโษษจด
จำนถนุมนครมุข
- ๑๕ พดพฤษที่ประดับค้วยตุช ^๕เกษมราชอุรตุรนุก
นิตุกประการเอาไชย
- ๑๖ ^๕ครนเครงฆ้องกลองหวั้นไทว ^๕ฟ้าพัน ^๕ภพไตร
^๕ตุรเทอนตุรทำนภารงม
- ๑๗ ^๕พ้อนแพนทวนเขนดาวคม ^๕เพ็รียงปาคบ้ายดม
แดครคิดบดำแดง

* ฟ้าพันภพไตร ?

๑ ตามเงินตามทองเมื่อดองแดง แยกจากดาเรือวแรง
ดะดอบดะด้าวแขงขัน

๑ ช้างดำรำขำนิเมามัน หดากหดากหดายพรรณ
แดหน้าจกรุนแดงมิด

๑ มัวหมูปดแต่แแต่ดิน ทัพเหาะหวาดบิน
คือบีกจะกวักไกวโพยม

๑ เสงรทมาศแมนดรมไธรม เหียรทาคือโคม
จำรูญจำรัตประติกา

๑ แแต่ด้าด้าแแต่แแต่ญา กรรทพดพา
ทนคชราชขรขรยง

๑ เกราะกรายหมวกหมายทองทรง ทรายพรรณดรง
ดัมบุรณอินทรขุ

๑ นุประทับนางด้นมพบุ เจียรจันทรค่างู
หฤทัยเกิดกามา ฯ

๒๘ ย่อมดุกท้าวไท ดัมบุรณบัวไธ วิโดยฮาภา
ดอขอเอววรรณ ดวาคเอวตา พิศเพยนพักตรา

เปรียบครุวรรณจันทร์ 2565

* ถอยเอววัลย์ ?

๑๑ ขอกรประนม เห็นเกิดบังคม บังคดเคยมคด
ดาวศรีอัม্বর อาออบดาวดวงรัก ถึงถวายกำหนด
กำหนดนานา

๑๒ บ้างจันระบำ แอวยนวยว้า ปรีดเปรมพักตรา
ขยมแซมโสมรุ ม่ายเมียงหางคา เห็นหินทรรษา
สุดต้นใจรัก

๑๓ คือเทพอัม্বর ธรรมพัสรรพากรณ์ เรื่องรองตระศักดิ์
แต่ก็จงจากฟ้า ยাত্রหด้าเดศีดกษณ์ คำใครเขยชัก
ทราบต้นสุดดมอง

๑๔ จำเรียงด้านเตี้ย ประอรประเอียง กรกรัดเพี้ยทอง
เต่งคิงเพดงพิน บีแคนทรดอง ดำหรับดบอง
ตเบงเนงฉันท

๑๕ ระวังคนตรี คือเตี้ยกรระวี ดำเนียงนรินทร์
บรรดานเตี้ยถวาย เยี่ยมตคเปิดยหนักน แดพวกแดพรวิ
บรรดานเตี้ยกรวิ

* เพ็ช เป็นเครื่องดนตรี ชนิดหนึ่ง ประเภทเครื่องสาย ใช้คึด
ในโคลงคำสรวลศรีปราชญ์ เขียนไว้ว่า เพ็ช ส่วนในหนังสือกาพย์
ขับไม้คือเรื่องพระรถเสน เขียนไว้ว่า พินเพ็ช คือ เพ็ช หรือ
พินเพ็ช ครูปและคำอธิบายในหนังสือ "เครื่องดนตรีไทย" ของ
กองการสังคีต กรมศิลปากร

๑๐ เกรงครนมีเมา รตฺรวจจรเด้าว คนช้เทศมาฐฐ
ดอบฟ้าหัดดอง ดอองแสงสูริย พิบุษบาพูด
พิศาดแกมกถ

๑๑ พระเจ้าจกัรพรวดี เกิดแกวจกัรรัตน รวดเร้าดินบน
ดฺรพรงข้างม้า ดฺรพร้อมรพด ดฺรพรวดำมนค
ทุกหมุ่หมวดหมาย

๑๒ พระอยู่เดวดยศ ในทวาบรยุค เด็คดัดดอช่าย
มีเจ้าพระเจ้า ^{เจ้า 16} อินเด็คดอช่าย ฟ้าหัดด่าเหมือนหมาย
แกว่นแกดวักามบุคร์*

๑๓ แง่งามโงงเถง ทหารนัคเถง แกว่นกด้าการยุท
ประกาศโดยนาม พระศวีอินรุทท เขาวราชอินชुक
คมเด็คแดนโคว

๑๔ ใจท้าวหินกาม ชินชมชาญตนาม เขียวชาญชาญไชย
เดวดยศภิรมย์ คว้ยตนมท้าวไท พระกฤษณโกว
เทพาสุรเดียง

หมคอายุ 15/03/2565

* หมายคววมว่า อนิรุททเป็นลुकพระกามเทพ คือ พระปรักทุมน์

๑๑ เด็จเจ้าศรีสังหาณัน เจ็ดจอมปราสาท คารารายแฝง
 ประทับด้วยรัตน พรรณรายพรายแดง ด้วยรมยชมแข่ง
 ท้าวทนต์บาศรี ฯ

๑๑ บัดนั้น ^๕ เจ้าหลาน	กฤษณเทพจักร์
ว่าดักพนาดี	ตั้งรมยกรัทยา
๑๑ เด็จเจ้าไปบังคมพระ	อัยกาธิเบศร์ดา
จักไปพนาทวา	พนพฤกษ์ศักร
๑๑ เกือนถาพนาดี	ครชดีทองคำ
กวางทรายรมังมร	ตั้งควมดักกอดาย
๑๑ ชมดระตโรชา	กรบษปเรียงราย
ขจรคนขอบาย	ภุมวิภมรมิว
๑๑ มังกรพิมทองค้าย	มีจฉายหัวเห็นตัว
ฉนองเฉนียงรแดงโศกบัว	กระดอกรชดิพราย
๑๑ เขาร้าทุกตั้งตมุก	นิทกประการเหตต์หลาย
จักดาตมเด็กาย-	พระพิษณดีดา
๑๑ พระกฤษณจิงโดย	เด็จเจ้าหลานไชคคคดา
ตรวจคชอศวา	รตพฤนทพอกพด
๑๑ เด็นางทีโดย	พระโองการเร่งชวน
ชววยเค็รียมทั้งตำน	คอำมาตยโจษจรร ฯ

- ๑๕
- ๑ พดศกษเมามัน พดศกษเมามัน ผูกจ้วร ผูกจ้วร
 - กโคมร กโคมร
 - ๑ พดศกษถ้ายตม พดศกษถ้ายตม ภูษาภรณ์ ภูษาภรณ์
 - ประดับคาส ประดับคาส
 - ๑ พดศกษนฤนาท พดศกษนฤนาท ต้วรพประดับมาศ ต้วรพประดับมาศ
 - ศแต่งตน ศแต่งตน
 - ๑ พดศกษราญรณ พดศกษราญรณ แด่นกแด่นชน แด่นกแด่นชน
 - กษนชนะ กษนชนะ
 - ๑ พดศกษต้อคตนะ พดศกษต้อคตนะ ราวตระกูล ราวตระกูล
 - กชैयाวชาญ กชैयाวชาญ
 - ๑ พดศกษมฤณมาร พดศกษมฤณมาร แย่งประแอกฮาน แย่งประแอกฮาน
 - ประดับไร ประดับไร
 - ๑ พดศกษเค็กโทษย พดศกษเค็กโทษย ไกรกำเดาะไซ ไกรกำเดาะไซ
 - ยชาญเยศ ยชาญเยศ
 - ๑ พดศกษเว็องเคช พดศกษเว็องเคช พรณรายเพรศ พรณรายเพรศ
 - กรศักก กรศักก

* ตุเชิงอรรดหน้า ๑๒ ตุเชิงอรรดหน้า ๑๒

๑๐ พดหยทยไถวกวัก
กัชกตง	แต่นกัแต่นกัชก
๑๑ พดหยทยราญณรงค์
ในณะภา	เด็คันิยรรยง
๑๒ พดหยทยเชียวชนะ
ษทวนแทง	รานตระ [*] คาศ
๑๓ พดหยทยด้แตง
มดงเม็ดตอง	หมอนยบด้แตง
๑๔ พดหยทยด้เหตตอง
ระบายบัทม์	หมอนประดับเรื่อง
๑๕ พดหยทยเรื่องรัตน
ครพรายเพรศ	แตงจำรัตพัศ
๑๖ พดหยทยด้เศวต
ประดับคิฉบั	ชาญชเยศ [*] ปดอด
๑๗ พดหยทยแตงนิล
ประดับคำ	จบทงแตงดิน

พิมพ์ด้วย 15/03/2565

* ในหน้านี้และหน้าต่อไป ใช้สัมผัสระหว่างวรรค โดยไม่ต้องใช้สัมผัสทำยวรรคก็ได้ โปรดสังเกตตลอดไป

- ๑ พดทยหคชฐำ นึเป็นประจำ ราช
พาหนา
- ๑ พดทยหยไควกวา นายจำนำตนา
กัทวนแทง
- ๑ พดรรถชรูแซรง นายกำแทงแรง
คระมันคง
- ๑ พดรรถทองชง เบญจรงค์ รัค
นเพริศพราย
- ๑ พดรรถนึคินาย ชงฟพายนาย
กุกัณทัชช
- ๑ พดรรถเทียมนตง ดึงหนตมตม
รทองชง
- ๑ พดรรถเทียมนงต ร่อนนคตางรง
คณมวณนมา
- ๑ พดรรถรายค้ำ ย่างกำยำ เทียม
ระกักแกะ
- ๑ พดรรถเทียมนตง 65 เร่งวันแทะ วัน
แทะผยอง

๑๑ พดรรถถ่ายทอง เรื่องดังดองแก้ว
กรรศักดิ์

๑๒ พดรรถย้ายยก จักรคือกงจักร
รจักร

๑๓ พดรรถราช นายชำนาญวิ
ยแผงศร ๑

๑๔ ตรวจเตรียมพดแผ่นยากร แพนตั้งโตมร
กฤษณทศำกำแดง

๑๕ หมวดชนัคเกราะกรายพรายแดง วิพลขุมแซรง
ทงนอกทังในกัณง

๑๖ พวกดพดแกต้วกดำราญรงค์ อริตติคตาดหลง
ดตอบดดำวชิงไชย

๑๗ เชนทองคาบทองแกว่งไกว เกราะกรายเรื่องไร
รจิครตาษมุกดา

๑๘ แพนมาศทอนมาศยุงทวา เชนเขียนรจนา
พิพิชแดนแดนดำดำ

๑๙ หนูดำบนค้ำแดงค้ำ แม่นยายาย่า
พินาศพรวบตาเดี่ยว

- ๑ หน้าไม้ปืนยาฉับเฉียว
บหนักท้าวคนตาย
- ๑ ย่อมถ้วนรจนาทมู๋หมาย
ยัยัคคดับไวไว
- ๑ บอกรไฟปั่นไฟเรือนไฟ
กักถวระธ้ออบทศ
- ๑ พดเพียงพานรเรื่องฤทธิ
ควันแดเคื่อนมามือ
- ๑ หอกคาบปืนแสดงเดี๋ยดื้อ
ก็ตั้งช้วิตมตายดาญ
- ๑ เรียวแรงแรงยั้งครด่า
ก็ไต่ควยตัดคมอเดียว
- ๑ จับครด้งหงับหนับเฉียว
แดคนแดคนกุ่มกัน
- ๑ ด้รพพฤษทามาตยโจษจรร
แดพวกแดพรุคเค็ยรทษ
- ๑ ผิดของอย่าเหลียว
ฝ่าเงินแพรวพราย
- ๑ แม้ม้าแต่ไถด
แกดักดำหวงปัดิด
- ๑ ฝิบค้องแต่ครือ
ตุ่มมรมนิทาน
- ๑ ได้ควยรวดเรียว
เมืองชุนหม่นพิน

* หมายถึงกองทัพวานร ในเรื่องรามเกียรติ์

๑๑ ขุมขอมท่าพระจะยาค
หุดานตมเค็จพระจักร

ตราโดยเสด็จราช

๑๒ พระเสด็จในมณฑลเศวตฉัตร
สร้างคางนองเนื่อง ๑

ด้วยอรรคเทพี

๑๓ กัมเกล้ากัณฑ์ทุกขทุกขา
ใจรักบำราศนฤบดีเปลื้อง

ครุความอันแค้นเคือง
จิตตราทราทวา

๑๔ หน้าหน้าต้วรต้วคือชดพร
ข้าพ้อมมาจำทุกขทุกขา

ษแดพาสปะชารา

๑๕ แด่ก่อนบเคยนฤบดีจาก
ฤาพ้อมเชอฤทยทรง

ครุเคียดฤคืบคง

๑๖ ข้าอรอนงคทพิยถักษ
ตุตสวาทแดแม่ฤทยทร

จิตตเท่าฐตม
ทุกขซ้ำกำศรวญศัลย
ณตำหนักนิธาวธวรศักดิ์
ษแก่พ้อมย่าตงไถย

๑๗ ข้าพระเสด็จพณผู้เดียว
พ้อมพระพเนจรจะไกล

บมพ้อมเพนเพนไป
บุรรมยเมืองแมน

๑๘ ข้าอรอุบถบวรภาค
กึ่งเรียนมะไปพนในแดน

ยจงอยู่อย่าไค้แค้น
ยลต้วควมชราย

* ในเรื่องว่า พระอมรินทร์มีราชาอยู่แล้ว ชื่อ สุภัทรา

๑	ข้าพระจะละถนมน้ำเรือ
จักอยู่ทรวัดให้ชีวิตววย	บริรักษแห่หตาย
ตั้งฤพระจะทันเห็น
๑	ข้าแก้วอย่าโศกจงมาสู่ข
ถ้าปากด้วยพิทจะถ้าเค็ญ	ทณแม่อย่าได้เปน
ทุกขด้วยอนงค์ยง
๑	ข้าพระแต่ค้ำพนจำวัด
ชอบเค้รำพระศรีนฤบตีผง	พรณแดง * แดงจำวัดองค์
ชุดผู้่นตของอาย ๗
๑	อยู่แ่พระโถมเฉลิม
ใจพิบห่างหาย	วรตักษณเต็มอถ่าย
รตรักบร้างโรย
๑	ไปแ่พระโลกา
หาใจจะใคร่โดย	วิปเต็มตุธาไทย
บตีดาตบโดยใจ
๑	อยู่แ่พระศรีรังมร
อย่าทุกขอรุระใน	วรตักษณศรีได้
นยนามพุชารา
๑	เซยแก้มดดาโตม
บตีเดียวจะกินมา	ตระโบมจูบพระเพาพงา
ประตบนี้้องดำราญรมย์ ๗

หมดอายุ 15/03/2565

* พันแสง จากศัพท์ สหสรงสี ได้แก่ ดวงอาทิตย์

๓๖๖ ๒๕๐๐

๑๖ เสร็จสว่างเสร็จคืนจากสม
แต่ก็แต่คือโสรจตรง

เสร็จเดี่ยวอาคม

๑๗ เสาวกนทกำจรารทรง
มกุฎรัตนบวร

พระภุชนพรายผาง

๑๘ เสร็จทรงเครื่องภูษาภรณ์
แต่งจำรัสชัชวาลย์

ไต่สว่างทินกร

๑๙ ถึงเพดายามชอบกาด
ถยาครเดศีฎาไชย

เชิญพระภุชบาด

๒๐ ทรงแต่งสรพาวุชไว
คือดีหจากถาทอง

วาดกรกตาโคต

๒๑ เสร็จเห็นอรถรัตนวังรอง
อเนกตาชโดยเสร็จ

เสนาเนืองนอง

๒๒ แต่งคามพระศรีรัตนเพ็ชญ์
ตำแดงนุเคโซไชย ๑

ดองคิดปดมเด็ก

๒๓ พระราชาอนิรุทธเสร็จจรถครได
ก็ยาตร

พดแสนองสงไชย

๒๔ เสนาอักษุคเชนทรพาหนะนินาท
กรพาพ

หวั่นหวาดกระเกริกจัก

๑ กักก้องศ์พธำเนียงอุโฆษครดาร์ แม้นมารคาดแดียง
ดยอน

๑ แด้นเด้นางคบคินทรยาตรพจนร อัมพรชรอ้ออับ
ชู้

๑ เดียงแตรตั้งขแดพาทยเกวียนคนครี อึงเองบพักดี
ตระการ

๑ ค้อเดียงพระพรหมพิษณอุศักรบันคาด อวยพรพระภูบาด
ดเด็ค

๑ เตโรไชยชยาติเรกฤทธิก็เกิด พ้าหัดำบรเวจิตใจ
บังคม

๑ ถันถันถึงพนไพรพิศาดสุขรมย์ ชื่นชมดำราญสม
ดำเวิง

๑ เซวระทางขารคุหาพนาครดำเกิง บำเทิงหงรพด
ดรพด ๑

๑ ท้าวเด็คจค้วยพดพด ถึงพถนทาวญ
อินดร์นุกนินดูรดานต์

๑ บำคองพงพุดองตระการ เซวระเซวระเซวระ
ชรดัดชรดองคองไพร

- ๑) ทุ่งกว้างข้างหาดยเหตุอโกร* โคนว้าย้ายโย
คคดำทุกแห่งแห่งพวย
- ๑) ดิ่งหัดหัดหมี่แตรแตรผดผาย เตื่อต่างกวางทวาย
บรูคดำเคยตรง
- ๑) ซ้างดำหาญใหญ่คูง กทิงดิ่งหัดง
บรูคหมี่โจษจร
- ๑) อนิรุทโหม่นน้ำวเกาทันท์ ผาดแแดงศร์ศัดย
ควยเคชอานาจศร์ศัดปี
- ๑) ปลายศร์ต่องคายองยิน ยวนตามฤบดิน
ทรคตารดวยดิมหัน
- ๑) แแดงศร์ต่งศร์แถท ศร์ศร์กษตริย
ค็อศร์พระศร์ภังค**
- ๑) ค็องกวางทวายคายเหลื่อตริง กักก้องไฟกรัง
ศร์ถานศร์เทอนดงคร
- ๑) เหม่นหมี่หมี่เกอนชอกซอน คายค็อดูกรมรณ
กัตนทงห้องหมี่พานค

* ไคร=นับ ถิ่นหมค

** หมายถึง สรภังคคาบศ คุ สรภังคชาดก จัตตาศัพสนิบาต ในนิบาต
ชาดก ฉบับแปล เล่ม ๑๖ พิมพ์ พ.ศ. ๒๔๑๑

๑ เสร็จทำวาทรงหอไชยชาญ
ตลับประวไพรพง	แกว่งไกวคือกาด
๑ บัดเดชไคร่งเคิบค้วง
แต่เด็บจระแปดมปถายวี	ช
เขยวชาวคคค
๑ ผาดมัยยังพระนฤบดี
แต่ตั้งหน้าท่าแดง	นฤบดีนทธรสวรรค์
๑ นวยณม์ไชยที่เคี้ยวแคง
ก็ตมพพาบพุงทตาย	คั้งตั้งอกถางแปดง
๑ โยชานายกแห่ทตาย
ก็ร้องสรรวเสริญไชยเชวง ๆ	หมิ่นรูนมุตนาย
๑ บัดนนมห้ามหิงตรา
เดี่ยวเบญจดังคบมิเกรง	ชคือทรีเพรง
กกระชนทงพาด
๑ ออกจากถ้ำทุมพดดำแดง
ยืนยั่นช้นแชะในรณัน	พดภาพราว
ชรณันจักทถักทตาย
๑ เพื่อพุ่งทงไพรพนพิศาต
จุดเพลิงพพดามพพรณราย	หิมพานคจคชราย
คือจะเผาทงหินผา

หมคอาย 15/03/2565

* ทรี ควาชที่รบกับพาด ในเรื่องรามเกียรติ์

- ๑ ดาวตั้งยังพระนฤปดิน ทรนวินทรผู้มฤดา
- ผกผงาดคำเกิงชยบคดา คือตั้งยนคแกดังแดง
- ๑ หัวรถที่ทนายชวรกรับ ก็กรดับกรดอกแทง
- ที่เคียวก็ท้าวถัม ในกลางแปลง ดำแดงไชยสรรรเสริญไชย ฯ
- ๑๖ บัดวิวดานวิวเพดาะไพร ถึกเถิดถึงศพไส
- ๑ คือพฤษภพระศุ์ดี
- ๑ แต่งตั้งชพบูถึงคดี ขวิดชขายชรณั
- กรดับกรดอกคือภมร
- ๑ วางยังภุชภุช เเท้งด้วยโคมร
- แด่ที่แด่ททุกที่
- ๑ ค้องคิ่งท้าวโทมชรณั หดานพระจักรั
- ก็แต่งรับรหารไชยแดง
- ๑ บัดแรดเพดิงเคิบเริงแรง เบดงเบดวเปนแดง
- ปปลาดคือไฟลุกตาม
- ๑ เพียงแรดพระเพดิงบมิชาม เช่น^๕เชียว^๕เคียวกราม
- คเคียดก็ร้องผาดผัง
- ๑ แด่นตาเหยียบไฟดาวตั้ง สู้ท้าวเทียรหวัง
- จะแตกให้ถัมดาญชนม์

๑ ท้าวขวางศรไชยค้อยนต์
กทบบทั้นแขงขัน

๑ ต๋องค่นคอกชาดค๋อตัน
แด่เดอดค๋อโสรหงั้โหด

๑ พวกโยชามาตยไ้ถว
ด้รวรเดริญต่มเด็จนฤบคั้

๑ บคคขด้วาร์ค๋อครด้หึ
ช้านนคิวิเมฆด*

๑ ม้วนวงแหงชรณคคด
คคคคจะเด็องด้อยคาว

๑ ถีบคคคคคคคคคคคค
กั้ฟุ้งทงบ้ำเปนไฟ

๑ แรงยั้งแรงแรงเร็งไฟ
แดชย้ช้านะหถายปาง

๑ ยั้งยั้งมนอาบอ้อมคาง
กั้ร้องคระแคว้นบมิกถว

๑ เข้าแทงท้าวท้าวชมชว
กั้แด้รงด้้าแดงมหิมา

นวยไ้ท่มสัด

ต่มทงด้ค่น

อั้งออกอวยไชย

เคิบตุงค๋อคิวิ

งางอนเงยกด

ไ้ไม่ได้เหิรทาว

ชนแก้วนแม่้นไว

บั้งหุโก่งหาง

ท้าวยมแย้มหัว

* ช้างคิวิเมฆด ของพญาวสวัตคีมาร ที่ผจญพระพุทธเจ้า ตอน
ครัสร์

๑๐ ยันย่นค้อข้างข้างงา
กแกว่งกรดบคอกงหิน	ชอกด้วยดห้ด้า
๑๑ เทงชรทเดี่ยวด้วยพด้น
ก้าท้าวในทอ้งชรณึ่ ๆ	ข้างเคิบคกมัน
๑๒ เตร์จมด้างพระยาด้าร
ก้าเถาะก้าดั่งพี	แดดระบ้ค้วพระยาด้าห้
รียพภกพันภกภก
๑๓ ผจญนาคโจมนาค
ข้านข้านดค้อ	คแตะนาคเนืองก้อ
กรุทราขเหิรทาว
๑๔ เขียวไขว่เม็ดดองแดง
เด็บตีบระริบชาว	ค้อคตบเป็ด้อยแตะปดายตาว
ค้อคตังคมจู้จวี
๑๕ คาดเคชค้อไกรดร์
เกดร์ในเกค้	ด้หราชเพระจะมี
ค้อคตังปทุมเกดร์
๑๖ ต้าด้หแกว่นกดั่ง
เห็จจากพนาตว	นรดั่งดั่งหรงณ์
ตวเคชเกรงไกร
๑๗ แดงคากรดอกเปดว
หุทางอันแกว่งไกว	แดดแปดบปดายเพียงเปดวไฟ
ค้อคตังจกรควีคู้ด
๑๘ ถักเถดิงรเว็กร้อง
วิงวางยงพระภู	ดีหนาทเกรียงกรู
ชรภูเรค้ควี

๑ กักรักแก่งจรี
สู่ถึงหยิ่งดี๋ห

รดครุครระจรี
ดี๋หราชผกผาย

๑ บักค้องคดคดพุง
คัมไตรจคชราย

กัฆ่าได้แตะเรียราย
ชดเด็คค้อชดชี่ ๑

๑ เด็รจมดั่งด้ตวคณามฤคามฤค
กักถาด

คายเค็มพนาด

๑ แถ่นำพริยคณาพดาดดีดาด
พีกาด

ชมไพรประพาด*ไพร

๑ เม็ดมูรุกรชผกามตามถดระการ
คกริง

เซาะชาร*ค้ำแคงเคี้ยง

๑ ไยไยเทียบพดเคียบพนาดรบหิง
ดำนกน

ถึงไทรทรด่ายตั้ง

๑ หยุคข่างหยุครถหยุคพดพดด้รตัก
พวรรณแ่ง**

กิงกิงคระคักคิแ่ง

๑ พอจจวบจคฺรงคพิริยพดแ่ง
ดำเวิง

ไต้แรงดำรายแรง

หมคอายุ 15/03/2565

** พันแ่ง คือ ดวงอาทิตย์

๑๑ ยั้งยั้งคีร์วรดกิตยาไต้* ตูทบบำเทิง คำเกิง* มโนนฤ
มดี ๑

๑๒ เรื่องรองหน้าจันทรมณีนั** มณีนุชปดระศรี
ตโรชนิโดคบด

๑๓ บัวบานมณีนุชพิมด บงกชจกต
ตนิโนโดคบดบาน

๑๔ อจรคนธระหดบโฆพาร พุ่งฟ้าจักรพาพ
ก็พุดบำเทิงหญไทย

๑๕ รวยรอบดระศรีเรียงไร ย่อมรัตนอำไพ
รุวดาดกายยับยับ

๑๖ กรวดแก้วกรวดรัตนประดับ ทรายทองรายกับ
รัฐภูดาษเคียรดาษ

๑๗ เมื่อนนภารวดดาด ดงดรงดระมาศ
อันแมนมารังรจนา

* น้ำใส ?

** ความในตอนนี้ไปอาจเทียบได้กับโคลงกระทู้ว่า

โก มลเคียรดาษพัน สิบชู
วา ลูกกระต๊อบคู ค้างแก้ว
ป้า รังระบันปี่ ปุยนุ่น เปรี๊ยบฎา
เบ็ด จอกกระจับแผ้ว ผ่องน้ำเห็นปลา ฯ

หมกดอา 15/7/25

- ๕๕
๑ ขวณฑกรพดโยธา
พิดาดพอเพียบเพง	อรอาบสุ่งดำ
๑ บุขบารายรัตนช้อนเซรง
กัคคารดรงดองใน	ภูธรแดง
๑ บัวคุมคิตชว้งโบ*
ว่าเต้าตุคาคองมอดย์	บั้งโบท้าวโท
๑ คองมอดย์บงกชเมิกบาน
ประกายพักครพิมด	เมิกบานเปรมปาน
๑ พิมดแดงนิโดคบด
ว่าเนครพิศพิศมัย	นิโดคบดยด
๑ พิศมัยแดงดาญหญไทย
ว่าแก้วกัไซคาคองน	หญไทยท้าวโท
๑ คาคองนงกถน้จกถ
ชราชตุธาทิพรด	จกถรดคน
๑ ทิพรดรวคเร้ามานช
กัถหายกัถโหยโหยใจ	มานชลาดค**

* ตอนนี้แต่งเป็นแบบ นาคบริพันธ์

** ลาดส

๑ โหยใจถั่วกัณฐิณบัวได้	บัวได้รายไชย
ว่านวดกำโบดเปรมปราง	
๑ เปรมปรางอยู่พูนครำคราง	ครำครางใจพดาง
ว่าดักตุคาไศศรี	
๑ ขตจรรขตมากม	ไนทองดระศรี
ดโรขเหตเหตือครา	
๑ ราหูเหราก็อร	หุญบ้านทร
แดงันทรเมฆมนท	
๑ ม้าได้ม้ามากดุกด	คันท้างข้างชน
กัฟุ้งขายกลางแปดง	
๑ ฝูงเค้าอ้าวอุกเผื่อแผง	หิวเหตือองหิวแขง
กัตามกตุมพุกพดาย	
๑ ตูบมัวงกตกทรายหมู่หมาย	หมักเหม็นหดากหดาย
กรดั่งประคังไปมา	
๑ ดัดคโพิหวัเกศกรายหา	ดั่งพรวนพาดพา
กันเข้าในฝั่งแผงบัว	

๑	วิวตามเตือเตือตามวิว
ก็เข้าในฝั่งฝั่งแสง	แมวหนุมมิกถัว
๑	บีแก้วแฉกระบอด้แปลง
ก็ชุมในฝั่งเหตอตรา	ด้ร้อยด้รำกาแขง
๑	คางเบือนเบือนด้หุมอยา
แม่มคมาคุดุตาย	แก่มชาชายหา
๑	ช้อนไชยชวาคแขวงแฉดววย
กระแหกกระโห้บู่บาง	หลดหลดาดโหลหลดวย
๑	ค่างววยผกหกห้วหาง
ก็บ่ฉนพเพรียกชมชด	คีน่าผงผาง
๑	พระค้อรือนิริทุชนำพด
ด้รงด้นุกนอิหรรษา	มนคร์ด้ตามนค
๑	ด้ร้จด้ด้จจากด้ระโด้ภา
พิดาดด้โดยพระไทร	บค้ค็ยวด้ดา
๑	พดหลดวงดอบด้ย้มพระไป
ทรด้มทรด้ยด้สาชา	บค้คดพระไทร
๑	ด้สาชาแ่งวามโด้ภา
พันภุกพันภุฑังชม	โด้ภาพฤกษา

๑ ฟังชมกึ่งก้านยอดดม
ชรออชรอออมพร

ยอดดมดุ่มรมย์

๑ อัมพรบังแสงทินกร
ร่อนก้อเอารถจรด

ทินกรเขจร

๑ จรดไต้ไม้ไทรปรากฏ
ยรรยงในมุดมณี

ปรากฏพระยศ

๑ มณีนุตบุษบาไต้
จปมจแปมเวหา

ไต้ดรัศม์

๑ เวหาสูงตั้งทิสำ
ว่าสุริยเนาเนานาน

ทิสำดงกา

๑ เอาทับดมเต้าเต้า
ปดงรถแแต่ดาร์

บรรทมนิทรดำราญ
รประเทียบทำเนียบเนา

๑ เก็บบุษปคนชา
ชาทศพระภรรณเอา

ชกรัตนโสจรเส้า
จิตตาดวงเง

๑ ไบไทรอันดมพัต
ค้อคค้องเอง

ตระหลบคัพทเปนเพลง
บพัตมด้านดำเนียงพวด

- ๑๕
๑ เหาใจทรงรพด
ดบดัดควมุดมวณ
- ๑ เด็วจเด็คัจฉะแวกหว่าง
เปนขอบค้อจักรพาท
- ๑ พระตรียอด้ตง
ศคิจแจ่มจับ
- ๑ ค้อฉดกรเกอบกง
ศคิจแจ่มจับ
- ๑ คารารประดับดา
นาคางค่อนาจน
- ๑ ดนชยากรภุมบุษ
พระไตรบริมณ
- ๑ อ้าพระจรโรงโดก
เม้นท์พานกัก
- ๑ จงรักษรักษา
นฤโคกนฤคัตถ์

- กัถำรายูถำรวดธรวด*
- ตุชเดอวยรธำหาร
- คิริพนห้วยชาร
- ระรอบคอบประดับธวั
- คคเมรุบงัด
- รัตมีตองรธำยธบ
- นฤบดินทรจอมภพ
- ทงเวหาก์หฤทรษ์
- ระแกงะยัยัษัษพรณ
- ทรดาดคกณำพด
- บม้งคมนำบวงธวัณ
- ทตเทพยดิงศักดิ์
- ยแดโดกยวังรักษ์
- ดิแก่เทพคนจรพ
- พดพิริยโษจร
- นฤทัยนฤโทษ

หมดย้าย 15/03/2565

*สำรวจลสร ?

◎ ^๕ ข้าพระเพ็รมพราย	พวรรณรายรัศมิชวยโชติ
พระหากจะปองโปรด	ชกด์ศวอาไศรย
◎ ^๕ ข้าพระอันรักรักษ์	ศิริขารแถวไพร
มังปดอดจัญไรไฟ	วิรย้าพาดอย่าพารา
◎ ^๕ ข้าพระอันโปรดปรา	นิชกด์ศวดังชยา
รักรักษ์รักษา	สุชธำพิดาตาด
◎ ^๕ ราชาบ่าบวงเดรั้ง	ตฤคคือภิกวาท
แล้วมทมิในรัตนาต	นรถางค์เสถียรตฤค
◎ ^๕ เอาใจทรงรพด	พดามาตยชมุขิต
ชรเดี่ยคชรตคินิท	รบ ^๕ เขอบไธเดียง
✓ ◎ ^๕ พระเทพอารักษ์	ตคัมคัพทธำเนียง
ที่ท้าวสรเรตรีญเพียง	จิตคที่จจะแทนคุณ
◎ ^๕ เดียงโตอันกดำวเกดียง	คืออมฤตยมาภุญช
เฮมโอรไธสุณ	ทรเทพยเมียงเมิด
◎ ^๕ นฤเบศรพวกพด	คือตาราศคีเหิร
เหาะหาอมาตสรเรตรีญ	แดะยอยศศคฤคิเรว
◎ ^๕ ท้าว ^๕ นผู้ ^๕ โต ^๕ หนอ ^๕ 65	มานอนเคี้ยวตมบูรณเเฉตา
เอองคเน้งเนา	ณในรถมตังเมต็อง

๑ เด็ดจกัวยุคทรพยุห
ของคเตยวเร่อง

๑ คอวนางบำเรอรัก
ดูบได้สุธาคน

๑ คอวนางคระกองเฮว
ด่มเด่นหบาทบง

๑ คอวนางคระโอมโตม
ประดบด่มองกัต้อง

๑ คอวนางบำเรอดริย
คอวเด็คัจพิมานด่ม

๑ คอวนางสัพราศัพร้อม
ญาพ้อมมาอยู่ตาย

๑ คอวนางรำเพยว
ปรานัพระเยาวยศ

๑ คอวชมพฐกาม
ประด่มประดานเด็ยว

๑ เกยพ้อมคระกองเฮว
ของคเคอวอร

๑ ปรานันิรุตตนาง
เฮอาคมเนาใน

แเดมาอยู่จรดวเมือง
รัคมีจันทรมณฑล

ษพระบาทนฤมด
ชดอดดอบองค

อรรแถบบรรทมทรง
กษพัคครพิมพัทอง

ฤคิกามเก็ยวกรอง
สุชเด็ยวมโนรมย์

จำเรียงบันดัดคตม
สุชจันรบำถวาย

ดอดบด้อมบวงวาย
ในฐานะทองระรองรก

พัชนัลุ่มบงกษ
ประทมรลอยู่ตายเด็ยว

มแเดะกามกรองเก็ยว
จิตรดุงฤคัตัมร

ฤมาแเดวคระกองหมอน
คระกองเชนยชนางใจ

นแห่งเนอศัมมบรรณได้
ในปรางรลเรื่อวรอง

๑ ^๕ ^๕ ^๕
เหมือนนพระเทพา
ความศรีดำรงครอง

๑ พระบาทนรอย
หากแดงมาอาไศรย

๑ รอยเทพยคนขรร
พิทยาขเรศผยอง

๑ ฤพระศรีคู่ดี
จงใจคำนึงพรณ

๑ ฤจักรปานี
ฤพรหมใช้กด

๑ ฤเพชรปานี
ฤนาคกดบักดา

๑ ฤกามพระอิศ
ฤเทพเทพา

๑ ฤจันทรมณฑ
ตัวค่ายคำนิเณ

รักษาคำนึงคดอง
ก็ดำรงรำพึงไฉน

สุรวราชท้าวไท
ณรทค้นเรื่องรอง

พแปรรูปดังดอง
มาเพ็ญพักตร์พิมพ์จันทร์

บมีสุริยขึ้นดง
มิใช่พักตร์นฤมด

บมีจักรดาตง
พรหมพักตร์ตากหลาย

บมีเพชรเหมือนหมาย
มาเป็นองคราชา

วรเฝ้าอย่าสงกา
สุรูปแปรเปเน

ฤจันทรหากเห็น
ยากจะเทียบจะทักทาน

* ถ้าเป็น ^๕ ฤ หมายถึง ๐ เหนือพระจันทร์ครึ่งซีก บนพระนลาทของ
พระอิศวร ถ้าเป็น ^๕ สุธ หมายถึงอาวุธคู่พระหัตถ์ของพระอิศวร

๑ ฤๅสุริยรังตี	บันดาบมุขปเบิกบาน
คิดใคร่จะเปรียบปาน	ประคองพรหมห่อเหิด
๑ เปรียบรูปพระกามา	เยียรยอดตักตีเรา
ตรวอดเตี้ยงกันเอาเอา	มโนเทพรังรักษ์
๑ ตริใคร่จะแทนคุณ	ณพระคุณร่ายยักศักดิ์
ตายต่อวาทผู้ใดจัก	จะคองคอรกาม
๑ จะเอาประดับดม	บุรณภากยเพ็ญงาม
ตาวตวรคณงราม	บรวงเล่มมอศคี โนม
๑ ใครโทจะเท่าเทียม	ทำเนียมพัคตรเจ้าโดม
เจ้าดูบคระโบมโสม	รูกฤกษ์ฤกษ์ค้าย
๑ นางใดจะคู่ควร	ตำรวอดตุงเปรมปราย
เปรมปรีติชมชาย	ชำนาญแนบครทวนหรรษ์
๑ บเห็นตุงตาใด	ตุงตาพาน เพ็ญจันทร์
ตงวนศรีคในคร	ภปรางทองบดอดดม
๑ พระภากยเพ็ญกาม	งามคือดาววิบคม
อย่าพร้องขแม้พรหม	มกัคกาดาบปอง

พิมพ์โดย 15/03/2565

* สุตาทาณ = ลูกสาวของท้าวพาดะ ผู้ครองโคฉนิตปุระ คือ อุษา
 ศู-ที่มาของอนิรุทธคำฉันท์และบทละคอนเรื่องอุรุท ทำ้อเล่ม

๑ พิศภาควยต์รมตฺรพ

พฬายค็ชยงทอง

๑ เถงโรค็ชโรมกาม

คควค็ชอมยรรยงยด

๑ คาค็ชองรวิรมัน

ชอแกว็ชนัชค็ชได้

๑ พระกรรมไบบาง

แก้มปรางคเปรมปรัค็ช

๑ พระทันคเวียงเวียง

คางเพดาระบิษุชถคแกง

๑ ถำคคค็ชอมฤค็ช

พักคควาพมูพรพรรณ

๑ ออกแฒมอประเด็ชที่ฐาน

ต็ชองถันกรพุมกามุ

๑ คควค็ชค็ชอประเด็ชที่ทัพ

เขวคกตมค็ชอกามา

๑ อูรระทอชเทียม⁵⁶⁵

ชงชಾಯรรยง

ยชัยเบค็ชโยชอง

ยชัยนิตนฤมต

มแฒระกามเกดากด

ค็ชค็ชเกาทันทก่งไกร

ยชัยพรรณวาค็ชไว

ค็ชค็ชอนาค็ชอชาศวี

ค็ชค็ชกถัมบุนทริกชจ็ช

จำรายโอชรูยชัยแยง

ค็ชค็ชอรายรัตนได้แฒง

ค็ชค็ชค็ชตั้งฐานพิมพจันทร

แฒระประเด็ชริฐได้ถันค็ช

ค็ชค็ชค็ชตั้งจันทรเพ็ญพาด

ถัชราชเปริยบบาน

จนแมนมาเดชา

ยชงระต็ชอยชโรชา

มาแกถังเกดากอนงค็ชยง

กัชถิค็ชแมนผจง

จิตค็ชค็ชโครบแฒเดดาญ

๑ เถาว์ภากยศรีวิสมร วรรณเกษณเพ็ญพาด
ควรต้องบันทึกต้นต้น และประดับประดักคำ ๆ

๑๖ เทพารักษ์บังนทรา อนิรุทธราชา
บันทึกในราตรีภาค

✓ ๑ เทพอาฮุมเออาภูบาด จากกรถแก้วกาญจน์
วิศม์พิพรายพิพเพา

๑ ถ่อมถนอมนฤคเศด็จเทา ชำมเศชรเขา
คือปลาแดควเดวียบกัน

๑ พระภากศศิพระจันทร์ คือกอดดกักรรณ
แลต้องประเทวิศม์

๑ ฌยอย่งเวหาเหิรดี ดายังสุทขศรี
จำนัณนิพานสุดา*

๑ เสงแดพดด้อมหนั้นหนา ปราสาทมหา
ประเทตวรวิศม์สำหรับ

๑ เทพาล้อมท่าพังศัพท ดำเนียงเดียงขบ
ประกาศขันหมแขวง

* พานสุดา = ลูกสาวท้าวพานะ คือ นางอุษา

- ๑ มอ๑ง๑ด๑ง๑ค๑ด๑เ๑ย๑ง๑ค๑ร๑ิ๑ย๑ค๑า๑ค๑แ๑ง ใ๑ป๑เ๑ช๑ย๑บ๑ช๑ู๑แ๑ง
- ใ๑น๑พ๑ร๑ท๑ม๑พ๑ก๑ค๑ร๑ป๑ระ๑เ๑ย๑ง
- ๑ มอ๑ง๑ด๑ง๑ค๑ด๑า๑ว๑ด๑ว๑ร๑ค๑จ๑า๑เว๑ย๑ง ใ๑ป๑เ๑ช๑ย๑บ๑ช๑ู๑ค๑เ๑ย๑ง
- ม๑ณ๑ม๑ก๑ุ๑พ๑ิ๑มา๑น
- ๑ มอ๑ง๑ด๑ง๑ค๑ด๑เ๑ย๑ง๑ซ๑อ๑ง๑แ๑ง๑ข๑า๑น เ๑ภ๑ร๑ิ๑ย๑พ๑ร๑ิง๑พ๑ร๑า๑น
- ด๑เ๑ย๑ง๑ด๑ว๑ด๑น๑ั๑น๑ค๑ร๑ิ๑น๑ค๑ร๑เ๑ว๑ง
- ๑ มอ๑ง๑ด๑ง๑ค๑พ๑ิ๑น๑พ๑า๑ท๑ย๑บ๑ร๑ร๑เ๑ง แ๑ง๑นา๑ง๑โ๑ง๑เ๑ง
- แ๑ด๑จ๑บ๑ระ๑บ๑า๑ว๑า๑ถ๑ว๑าย
- ๑ มอ๑ง๑ด๑ง๑ค๑ด๑เ๑ย๑ง๑พ๑ด๑เว๑ย๑บ๑ร๑าย ใ๑ป๑เ๑ช๑ย๑บ๑ด๑เ๑ย๑บ๑ช๑า๑ย
- ร๑ว๑ง๑ร๑โ๑ว๑บ๑ร๑ิ๑ก๑ษ๑
- ๑ มอ๑ง๑ด๑ง๑ค๑ด๑เ๑ย๑ง๑พ๑ด๑เพ๑ร๑ิ๑ย๑ก๑พ๑ร๑ก ๑ ร๑พ๑ด๑ท๑าย๑ท๑ก
- แ๑ด๑ค๑ร๑ิ๑ย๑นา๑ง๑ว๑อ๑น๑า๑
- ๑ ค๑ร๑น๑ด๑ง๑ค๑ด๑เ๑ย๑ง๑ค๑์๑พ๑ท๑ป๑ระ๑จ๑า เ๑ท๑พ๑า๑ร๑ิ๑ก๑ษ๑น๑า
- น๑ถ๑เบ๑ค๑ร๑ย๑ง๑เจ๑ม๑จ๑อม
- ๑ ถ๑ง๑ถ๑อ๑ค๑น๑พ๑ค๑ู๑ด๑ถ๑อ๑ม๑ถ๑น๑อม ๑ โ๑บ๑อ๑อ๑ม๑ท๑ร๑ง๑ท๑อม
- ๑ ม๑ถ๑ก๑ย๑ภ๑า๑พ๑ิ๑ม๑ถ
- ๑ ถ๑อ๑ค๑บ๑ั๑ท๑ม๑ก๑ร๑ต๑บ๑เ๑ง๑บ๑น ๑ เ๑า๑อ๑ง๑ค๑์๑ด๑อ๑ค๑ร๑น
- ใ๑น๑ป๑ร๑า๑ง๑ด๑ู๑ด๑ท๑ม๑ณ๑ิ

๑ ชมรุพระดักษณรุค	วางแทบษศรีย
อุษาดำราญไธยา	
๑ คุจแท่งพิมพัททองเทพา	รักษเดงไปมา
ดำวิทคคักรวญเครียว	
๑ คุจรูปปฏิมาமாக์เดี่ยว	ฝฝ
ค้อวุดตคาเกด็ยวกรอง	ฝฝ
๑ เด็งโกโคศักรียดงตอง	แกมแก้วแพรวทอง
ประดับประดาคาศเดี่ยว	
๑ เดงทิพยอร่ามเรืองเนียร	มดจรัสฉวัดเฉวียน
จำรัสบุริมณฑล	
๑ เทพารักษยดพระมน	เทียรแกมแก้วกต
กนกนิเกำดถึงผ้าน	
๑ ยดเฉดาดตักคุดพิคาน	แพรวพรำพรหมาน
ค้อแมนมารังรนา	
๑ ยดฐานทองดองนิทรา	มดงเมด็องฮาภา
พิศัทธิอาถันอิงเซนย	
๑ ยดจวมรคามรวิฬย	พานดัดทักเดี่ยว
ดำอางดำอาคอบองค	

๑๐	ยอดดีหมกรเกมหงส์
พระพาหนะคู่ตา	วิหคเทียบทรง
๑๑	ยอดดีควประดับบานา
คือจักรกรดับกวัคไก่อ	แจ่งงามแผ่เงา
๑๒	ยอดทริภังตราเดรัยวพระไทย
คู่ขลุ่ยรำยเดรัยวดมร	เกือกามพิศมัย
๑๓	ยอดนางเน่งแนบมทจร
ชวเคียดชวดินตาคคน	กองกำยรายพอน
๑๔	ยอดดองพิมพจน์ทรพิมต
บำเทิงเหตุยไต้ต้นค้	ฟ้าหัดำดินบน
๑๕	ยอดบัวปลดถ้องส้มเด่มอจัน
ภาคยรค้มรุจ	ทวราภาคพรายพวรรณ
๑๖	ยอดเหิรจากรค้ณมณั
ดำนกนิเหต่าแห่งไทร	ผาดผ้งย้งศรี
๑๗	ยอดดองท้าวคั่นคริครองใจ
พิบูลย์บันจวดยดองดม	ว่ารอยพระไทร
๑๘	ยอดดองสว่างนิทราชื่นชม
ก้บานกมดเจษฏา	ชนชฎเด็วยรมย์

๑ นรขยเบองบุญตองวา เทียรทำรอดมา
มาตุมาหลังโดยใจ

๑ ตองตมตองสุขเนืองใน บรวงแก้วแพรวไต้
บัตตั้งกรคักรจิต

๑ ตองท้าวต่างคนต่างพิศ เพียรพักครชมชิต
พระองคอรรกเขวอร

๑ คฤบรตตุงคนกัจจ รุงใจตองตมร
ตำรวดตำราญตำมเดือย

๑ ตองท้าวแนบพื้นเผือเกตุยว คือแทงพิมพ์เตือย
ประกิดแฉชิตเคือยรตม ๗

๑ ตองพิศตองเพียรภาคัย ตองเดือยมตาดตองเดือยรมย
ตองท้าวตองแทบชม ชมเชยชิตคือคังครว

๑ ตองเมือยตองม้ายเมือย ตองประเอือยประอรกา
มาแต่พยกรั้ทา ตุงเดือยตุงไศคัวรย

๑ ตองต้วตุงคิตตองต้วท ตองตองวราชทฤทรรษ
ตองเตุพยตองคัถย ถันนาตองประตมตอง

๑ ตองตุงคิตตองเตุหน้ ตองตองเตุหน้ตองตอง
ยวดใจฤคัจจ จิตโมทหลงไหล ๗

พบดอย 15/03/565

๒๗
๑ ดอกตมตมพาด ตาพิตาด เจ้าโตมโตมใจ
ชชชชชชชชช ครอบหวนหวนใน ฤกษ์ดีใจ

ประคูกุจุปาน

๑ ไร่ไร่รักถนิน เขยชมชชชชช ประสงค์ตั้งตำ
ประตบตบกัน ประตมตมภาร คฤปรตบชชชชช
ตบชชชชชชช

๑ ชมชชชชชชช ฤกษ์ดีโคย ตำรวตตรวตตำ
พิตาดพิตัย พิตัยไต้ยา ปานบุษบับชชช
ประตบตบกัน

๑ ประตมตมตม ผาคตมตมตมตม ชชชชชชชชช
ชชชชชชชชช ตบตมตมตมตมตม ชชชชชชชชช
รตบตบชชช

๑ ตบตมตมตม ตบตมตมตม ชชชชชชช
ตบตมตมตม ตบตมตมตม ชชชชชชช
ชชชชชชช

๑ ตบชชชชชชช ชชชชชชชชช กตมตมตม
ชชชชชชชชช ชชชชชชชชช รตบตมตม
ฤกษ์ดีชชช

๑๓	ประสังคสังสาร
กามากมดมด	ดูตระการตระการกอด
มทตักคำบรพบรพ
๑๔	พักตราเตรียมพักตรา
กำโบดกำโบดสร	อรอากาศอพิมพจันทร์
คประดับประดับสรвод
๑๕	ศาตร์รื่องศาตร์มร
ดองยรรดองยรรยวน	โด้มนัดคู่ควร
คฤบคฤบรต์คิ่งตรา
๑๖	นาธาเดี่ยวนาธา
ชีวหาและชีวหา	ทราบคนชาวสุคนษา
เดี่ยวรตำรตำมร
๑๗	พระโษษฐพระโษษฐ
กัณฐากัณฐาพร	อันเปรมปรีดีเฝ้ามร
กรกระหวัดกระหวัดเกด็ยว
๑๘	แทบทรวงเทียบทรวงแทบ
คองค็อค็อคองค็ยว	เน้นแนบแนบตำราญเดี่ยว
อรธาตงคตงตอง
๑๙	อรุอรุพัท
กตมเกด็ยวค็อเกด็ยวกรอง	กรกระหวัดค็อหวัดทอง
ดบดบองตเบงกาม
๒๐	นาภี่แนบนาภี่
มตายตุ้รตุ้รมตาม	ร่วมรดีรดีด้นาม
ภุกรแหมบกรเห่มนทรวง
๒๑	ยรรยรรยรรดอง
แตกเตรดองดอง	ไต้ไต้ยาด่นยวนดอง
จิตโมหเนามนัท

๑	จรวดจากไทโรโดยจง
ในบัทชมดอตเดงรณ	๑	เหาะเหิรหางคง
๑	พิศเพียรสองศัรดาตงน
ประกิตแดชิตเคียรดม	๑	ต้องเกยวักายกต
๑	เทพารักษปรารถนัปรารมภ์
เจ็บจรเทินตองศัร	๑	ใจเน่งนิษกรม
๑	ก่าตรดตองต้วาทกษัตริย์
นิราตทงรกรกณ	๑	จักจากปราน
๑	ก่าตรดตองท้าวฤหฤษ
แตมาบนัจวยจำเป็น	๑	จักจากกนกรรม
๑	ก่าตรดตองคกหวางเข็ญ
รตุงฤททัยครอมตาง	๑	เอ็นตุงยากเอ็น
๑	เทพารักษยีนองรนา
ก่าตรดเด่นาเรพิตมัย	๑	ใจเดือตแตกตาง
๑	พรายพาษปชาราไร
รตุงรตวงตางครอม	๑	น้ำเนครตงไหด
๑	เทพารักษค้อยก้อมกนอม
ตมเด็จค้อยพิมพพระทอง	๑	โอบอุ้มทรวงทอม

- ๑ จั๋งปัดตพระกรกอดกรอง เดี้ยกแด่ดมตอง
- บำราด^๕ทงรกดวงตรา
- ๑ อุ่มพระอนิรุทธราชา ดอดบัทมกรดา
- ประทับชุระเหิรหา
- ๑ เหาะเหิรอากาศเดือนดาว จวนรุ่งเรืองดำ
- ในแซ่เงจรจรด
- ๑ ในรัศนากกรเรือนรถ จั๋งไปด่ปดงปดด
- ในทรวงอันแทบทรวงมา
- ๑ วางพระอนิรุทธราชา เห็นอแก้วอาภา
- บัดตั้งกรัตนรจิต
- ๑ ท้าวไปดิงองค์เน่งนิต ทราท้าวแทบชิต
- ในหมอนมเมอไหลหลง
- ๑ พดิกไปมาพื้นดินของค์ ในรทมาศผจง
- กัดันคระบัตบัตใจ
- ๑ เดียงบักษาบักษไต่ คุจถรวด^{*}ต่ายใจ
- อมฤตยแข่งชานขัน

* น่าจะเป็น สวร คือ เสียง

๑ พระครีรอยฉ่นไฉ่น	ท้าวท้าวทรงยรร
กัศิดค้ำนึ่งเน่งนาน	
๑ รอยเทพยดั่งหรรณีให้ดาญ	ทรงวงกุแทบพาน
ภากยพรากพิถมัย	
๑ กัดวกถันรดแล้วเดวโถด	ว่ารอยพระไทร
มาตังตำนัณในตถาน	
๑ ถ้ำเทพยบอากให้ดาญ	ทรงวงกุทรามขาร
ศุคนชคิตตณกุ	
๑ ฤาทยด้าวดวรรคพรุ	พิศภากยพบุ
บาราดทงรกรเริงรมัย	
๑ ไอ้ต้มแล้วพรากดองต้ม	ยังหนามเห็นบกรม
หฤทัยท้าวครวญคราง ฯ	
๑ ไอ้เจ็บกุเร่งเจ็บ	คือเห็นบเดียนเดียดแตกตาง
ใจจากประจากปาง	ประดองกามกามี่
๑ ไอ้ตั้งตำเนียงดัด	วรั้งในพนาดี
ไอ้ออกกรอรุ	วิตเพียงพินาศนาศ

๑ โอ้แสงพระสุริย์ฉาย ร่ายเมฆอากาศ
โอ้เก็บบาราศ์ราด บดว่างคือคมแด่ ฯ

๑ ท้าวท้าวทุกขแด้วท้าวแด ด่องไตท้าวแปร
บเห็นตรงของคคคอมหน

๑ บมีเห็นท้าวเทียบพวกพด จากพฤษทวารญ
ก็แกดั่งกรดับทัพลอย

๑ ท้าวท้าวเทียบพดเด้ารอย จากไพรค้อมคอย
ศิรีข่าเราะเซระธา

๑ ถิ่นถนทพถิงพระทวาร รพดี เบิกบาน
ประศุคระหลั่งดงเมือง

๑ เด็ดจิ่งพระมนทรีเวียง แก้วกาญจนเม็ดอง
มดกมดากเม็ดองแสง

๑ ไปด่ปดงข้างม้าชรูแขรง อรอาบอ้มแรง
ตำราญทงพดพวกพด ฯ

๑ เด็ดจ่าไปบังคมพระ นฤกฤษณถึงมน
ทรีทพยไทรญ 5/03/2565 ญมณัณมณัณฉาย

* นครทวารวดี หรือ ทวารกา

- ๑๑ แด้วดากี่มายัง
นอนแน่นรอบบอขาย
- ๑๒ พระกฤษณไต้ยีน
แค้นดาวสดอนดมร
- ๑๓ มาหวงบันเทาพิศ
หนองเกดศรวงขาม
- ๑๔ ใจทำวบเอือเพื่อ
แตกมกรระอูเริม

คฤหรัศนโพรงพราย
ทุกขเคือคคือไฟฟอน
ชกั้เดือกสุวราศร
แแต่ดดมสดักกาม
มคือหนามมายังหนาม
ชั้นชังวรดฤดีเคิม
แแต่ดาวสดวรคโณมเจดิม
พวรรณพิชพิศมัย ๑

- ๑๕ ปางนันทาณตุตามุชาตุทธรไร
เจียรจันทรอาไฟ รุรัศนั
- ๑๖ บัดคินบัตทุกขบัตทมบรจรูรภษศรีย
ตัมภษศรียวิบัตจิง ประจาก
- ๑๗ เองแแต่โตกับเห็นแแต่เปนทุกขถำบาก
โอบอกจะครากจริง ฤฝั้น
- ๑๘ เร็งกิดเร็งทุกขเร็งมเมือจิตคตมัน
บันกามยิงยัน รทค
- ๑๙ ฅาตณังยงพิจครเดชากักำสรด
ดาดตกำศรวญทวน ทุรา ๑

๓๓ ปาง^๒นพระ^{๒๕}พดียง
 ขอดามคค้อา
 ๓๓ พระโถมอ้น^๒เคิดเคิดม
 ราหุมาบัง^๒พร
 ๓๓ พระน้อง^๒อย่า^๒ได้อา
 ความ^๒ไศก^๒ศรี^๒แด่^๒คง
 ๓๓ อญา^๒ก่า^๒รค^๒ก่า^๒ว
 ชาย^๒หนิง^๒มา^๒ดอ^๒บด^๒อง
 ๓๓ กริ^๒ทา^๒คะ^๒โบ^๒มอ^๒
 ใน^๒บัท^๒ม^๒บ^๒ร^๒จ^๒ฐ^๒ร^๒ณ^๒
 ๓๓ คร^๒น^๒ห^๒ด^๒บ^๒ก^๒ด^๒อ^๒บ^๒ห^๒น^๒
 ไผ^๒ไศ^๒ก^๒ก^๒ร^๒ม^๒ก^๒ร^๒ม^๒
 ๓๓ พิ^๒จิ^๒ต^๒ร^๒เด^๒ชา^๒
 แก^๒ว^๒พ^๒อ^๒ย^๒า^๒ค^๒ร^๒ว^๒ญ^๒ค^๒ร^๒ว^๒
 ๓๓ ร^๒อ^๒ย^๒แก^๒ว^๒กุ^๒จ^๒ิน^๒ดา^๒
 อ^๒ย^๒า^๒ท^๒ุ^๒ก^๒ช^๒ร^๒อ^๒ร^๒น^๒
 ๓๓ ผิ^๒ว^๒ฝ^๒น^๒บ^๒ร^๒ำ^๒ง^๒ำ^๒
 ท^๒ร^๒า^๒บ^๒ค^๒น^๒ช^๒อ^๒บ^๒ช^๒ว^๒น

คือ^๒พิ^๒จิ^๒ต^๒ร^๒เด^๒ชา^๒
 ๓๓ ค^๒ุ^๒ร^๒แม่^๒ก^๒ำ^๒ค^๒ำ^๒ร^๒ว^๒ญ^๒ค^๒ั^๒ย^๒
 ๓๓ ว^๒ร^๒ภ^๒า^๒ค^๒คือ^๒บ^๒ุ^๒ร^๒ณ^๒จ^๒ัน^๒ท^๒ร์
 ๓๓ ณ^๒มา^๒ห^๒ม^๒น^๒มา^๒ห^๒ม^๒อ^๒ง^๒แ^๒ง
 ๓๓ ค^๒ุ^๒ร^๒เช^๒ญ^๒มา^๒ร^๒เ^๒ง^๒แ^๒ง
 ๓๓ อ^๒ัน^๒เด^๒ย^๒ค^๒ด^๒ก^๒ำ^๒ค^๒า^๒ค^๒อ^๒ง
 ๓๓ ค^๒ั^๒ค^๒ิ^๒ย^๒ค^๒ัง^๒ด^๒ม^๒ด^๒อ^๒ง
 ๓๓ ใน^๒ร^๒า^๒ค^๒ิ^๒ต^๒ระ^๒อ^๒ร^๒อ^๒
 ๓๓ ค^๒อ^๒น^๒ง^๒ค^๒ด^๒ม^๒ด^๒ม^๒
 ๓๓ ก^๒ิ^๒ถ^๒อ^๒ม^๒ถ^๒น^๒อ^๒ม^๒ค^๒ระ^๒ห^๒ว^๒น^๒ห^๒ร^๒ร^๒ษ^๒
 ๓๓ มี^๒ด^๒ัง^๒น^๒อ^๒ง^๒นิ^๒ร^๒า^๒ด^๒พ^๒ด^๒ัน^๒
 ๓๓ บ^๒มี^๒ร^๒า^๒ง^๒จ^๒ะ^๒ร^๒อ^๒ค^๒ป^๒า^๒ง
 ๓๓ บ^๒ัน^๒เ^๒ม^๒โ^๒ช^๒โ^๒ด^๒ม^๒น^๒า^๒ง
 ๓๓ ค^๒ำ^๒น^๒ิง^๒น^๒ัก^๒บ^๒เ^๒น^๒ก^๒ด
 ๓๓ มา^๒เ^๒น^๒ฝ^๒ัน^๒น^๒ัก^๒บ^๒ค^๒น
 ๓๓ ฤ^๒ท^๒ย^๒ท^๒ำ^๒ว^๒อ^๒ัน^๒ท^๒ำ^๒ว^๒ค^๒ร^๒ว^๒ญ^๒
 ๓๓ ช^๒ร^๒ด^๒น^๒แ^๒ก^๒ม^๒อ^๒น^๒ย^๒า^๒ย^๒ว^๒น
 ๓๓ ร^๒ด^๒ค^๒เ^๒ย^๒ร^๒บ^๒ห^๒า^๒ย^๒ท^๒อ^๒ม

* ในวิษณุปุราณะ ว่า จิตรเลขา

๓๑ เชิญพม่าเร่งแก้
แต่ชอบรู้อม
กระตุกอันเตรียมตรอม
ແຕ່ຮູ້ທ້າວຍັງຕິດຕາ
๓๒ เชิญพม่าคาดโคม
พิจิตรเดชา
ທຸກທ້າວເທພານາ
ກັບຮາງເດ່ານີ ຯ

๓๓ แถ้วเดชาพระศรีคู่ดี
เนตรตั้งทหารมฤคยู
ชดชวรตรี

๓๔ กรรฐาพระอุมาคร
บาดมานต์ทวิโดยจง
จิตคนต์รฎ

๓๕ ชักโคตรตั้งขิขรียง
ทรงตั้งวาดจันทรจุทา
อูรคบด้ข่าง

๓๖ พานาสุรบุคร* เมินถา
ว่าจะปานโคมพระศรี
พิจิตรจิตทยา**

๓๗ เดชาพระจักรปานี
พระศรีคือพระเยาวมาถย์ ๗
วิสุทชรุจี

๓๘ นางเพ็ญพระองค์ทรงจักรปรากฏโอฬาร
พระองค์อนพาด แดเพญ

* พานาสุรบุคร = ลูกของพานาสุร คือ นางอุษา
** ขา = อช่า

๑๑ ข้าไร่ไฉนวรรภาคยอันอนุชด์รเดณ

ข้าพ้อย่าเว้นวาน มาวาด

๑๒ เสดษาพระด๋ยมภวญานจตุพรรณเวหาถ์

เห็ทงดัดดาด ภิรมย์

๑๓ ไฉนวรรราชนณผู้โตและอะจะชม

เช็ญพมาวาดณม พระมดฯ

๑๔ เสดษาพระด๋ยมบคัคคัค

ไฉยราชานันต์จิวิมด

ดุดตักในโพชนคัค

ประกคัคเพ็ชรปาน

๑๕ พานาตุคัคกับมิดู

ไครพบจะระณฤบคัค

เพระมิดูจอันตมคัค

คูดากเท็ชวาคคัค

๑๖ เสดษาตีสานตชานิ

ทรงคัคคคิอชดบคัค

ระมาคเพ็ดงคระมันนคัค

แะนางนาฏถวาทา

๑๗ เทพ็ชชากกับมิดู

ชารพิจคครกรณา

คุดพาชปชารา

มาเช็ยนรูปพระเอออร

๑๘ เสดชามนาริบคัคคัค

มารนพานันมคัคคัค

ชชารังคทรวงช

คคคคคคคคคค

* เสดชามาริบคัคคัค.....?

- ๑ อุษากีเมินบวรภาค ยและกามกวนเฝ้า
- ข้าท่านนิไรบวรเขี้ยว ยศพระผู้มฤเบศร์
- ๒ เสด็จพระนฤบดีทรง คือพระขรรค์ทรงเดช
- เสด็จยกษพาทนควรเห็จ คุพนัฏกนิเข้มแข็ง
- ๓ ถูกพานพิศบวรรูป บพราพร้องบยดแยง
- โถมท้าวเอาใจใครและจะแดง และนะพม่าวานวาด
- ๔ เสด็จมเด็จพระพรุณทรง วนาคบ่วงบาด
- เสด็จเห็นมหาอุรวราช ชกเด็กพิงพานพาด
- ๕ เทพือษามิรเมียร มพิศก็ประปราย
- ท้าวหนุญเดียวรำนับมาน เอนคูน้องมาวาดพด้น
- ๖ เสด็จพระพายูธว้อง กุดค์ตัดกรกรกรรม
- เสด็จเห็นมหาอศวกัณเฐน และรเห็จในเวหา
- ๗ นางแดกถานหฤทัยครัด แก่พิศิตรเดชา
- ไซโธมนิพมารจนา นรนาถอันผจง
- ๘ เสด็จพระไพรัชภิมหา วรรณาช้างทรง
- เสด็จเห็นมหาบษบกกหง ดัดถาและดัดดาด

หมอดอายุ 15/03/2565

* พระไพรัชภิมหา คือ ท้าวเวสสุวัณ

๑ นางศรีอุษามิรมย์
โคมกัษัยพิจิตรวาท

๑ เดชาอัครบัณฑิต
เด็คเจ้าเห็นมหาพฤษภบุรณ

๑ พานาธิคากัมมิต
อำพันไข่นฤพิตร

๑ เดชาอนันตภุชเคน
พาหนาคหบดี

๑ นางพิศพบุษย์บริบูร
ท้าวณักไขพิจิตรดำ

๑ เดชาตมเต็จพระตุ้ครรณ
จ้ระประภานชดำแดง

๑ เทพอุษามิรมย์
ออกอานไข่นฤบดี

๑ เดชาตุ้ราตุ้ฤษ
คนขรรพทานพนิก

เว้งค่านึงกัถาญต์วาท

นฤปอ้นกุธาตุ้

ดิข่างครตุ้คู่

พิริยภาพเว็องฤทธิ

ครุเต็อครัญจนจิต

อ้นมาตออบมาโตมศรี

ทรวงำรงจักกรั

ประคัปตาชสังขยา

ณบแดงตุ้เดชา

รทุดระขอแปลง

ชนุ้คิดปรวดแรง

ผู้เป็นอรรคเทพ

ดำเนียรนาฏตุ้มดี

ผู้มาแต่พยตมตมร

ยักษราชกินนร

แต่ตุ้บรรณราชราช

* ความซ้ำในหน้า ๕๑ ?

๑ ^{๒๕} อานแฉะรูปทำว
จ่านองกระชืดโฮย

๑ ผิวพีเอนคูน้อง
ร้อนเว้าคือเพลิงตาม

๑ พระน้องอย่าได้โศก
จิตโดยประดงค์ดั่ง

๑ พิจิตรเดธา
คตทวารพดี ^{๒๕}นี้

๑ ถบถงพิมานต์ถาน
นิทราทงรพด ^{๒๕}

๑ มองดงักถดดับัททม
เห็นทพิยไดยา

๑ โอบอุ้มเอาพระศรี
เหิรทาวตรวดคเต็ด

๑ ถ่อมถนอมด่มเต็จเข้า
วางด่มอุษาตุร

อันมาธมมาชายโธย
ทุกขทรวงรดวงกาม

อันญเวญช่วยมาดับความ
ด้นดุงแดก้าเควดง

อันโคแดนันเจ้าจง
เคราะห์โดยประดงค์ศรี

ก็เชจรในราตรี
วิธเรืองทงทาวทน

ก็อ่านวิทยามนต์
ก็เน่งนิทรนิทรา

กรดับกรดอกทา
ก็ย่องยังด่มเต็จเต็จ

อนิรุททเหิรเห็จ
คตโด้นิบูร ^{๒๕}บุรพ

ในยอตปรางดุดังคู่ด
คือคค์คค์คค์ด่ม ๆ

* นครทวารวดี
** โศกต์ประ คุ - ที่มาของอนิรุทคำฉันท์และบทละครเรื่องอุษารท
ทำอเล่ม

๓๖ ๐ วางท้าวแทบท้าวเทียมมณฑล ด้วยสุภภิรม
ยร่วมฤทัยไต้สำนัก

๐ จิ่งเฮนอมฤทัยโองการ แก่น้องนางพาด
ภากยปรับทุกข์ชน

๐ แต่เรียมจากแกวกับคน ไปด่ประรดคน
ชคคค่านังวันคน

๐ รดเช้ามกตาแดดถดิน รดน้ำหายหั้น
ครหิวครโหยโหยหา

๐ แต้นสาวอัปสรไธภา บมิจงจินดา
จรคด้วยจรเคตมเกตุยคกตาย

๐ คิงใจจงแต่ดวงสาย สวาทร่วมตั้งตาย
บคคค่านังแถนถกถว

๐ ใจซาเจ็บยังอยู่หวั คั้นมาแต่คัว
กำศรวณุกำศรคแถนทว

๐ เพราะเพอพเถยงปรานี ขาจงรอดช
วเพราะพระพมาตม

๐ แค้นตระโศการมณีสองท้าวชั้นชม
ประเด้าประโตมฤคค

๑๖ ตัวไรชาญกตแทบทุต
มกุฏเกล้าอสูรา

๑ ถูกท้าว^{๒๕}ทนต์มา
ผู้^{๒๖}หนึ่งชำนานาญชาญดนาม

๑ มาสู่^{๒๗}พระฤๅณ^{๒๘}มกาม
พระบาทผู้^{๒๙}เกรียงไกร

๑ คุจ^{๓๐}คัก^{๓๑}แดน^{๓๒}เด่น^{๓๓}เห็น^{๓๔}ไฟ
กำ^{๓๕}เดากำ^{๓๖}เดาะ^{๓๗}ห้วง^{๓๘}เขมย ๑

๑๑ กรุง^{๓๙}พาน^{๔๐}ครน^{๔๑}ไต้^{๔๒}พัง
ไฟ^{๔๓}ถูก^{๔๔}ประ^{๔๕}ปลาบ^{๔๖}เอน

๑ ต่ำ^{๔๗}ม^{๔๘}โลก^{๔๙}ย่น^{๕๐}ใคร
ใคร^{๕๑}วัด^{๕๒}รวด^{๕๓}แก้^{๕๔}คัก^{๕๕}แดน

๑ ตรี^{๕๖}บัต^{๕๗}กั^{๕๘}ให้^{๕๙}ทั้ง
กั^{๖๐}ก^{๖๑}ของ^{๖๒}ม^{๖๓}น^{๖๔}ด^{๖๕}อ^{๖๖}เดวง

๑ เรียบ^{๖๗}พยุ^{๖๘}ห^{๖๙}เด^{๗๐}นา
แก^{๗๑}ด^{๗๒}วก^{๗๓}ด^{๗๔}าก^{๗๕}า^{๗๖}แ^{๗๗}ง^{๗๘}แ^{๗๙}ง

๑ นาย^{๘๐}ก^{๘๑}ช^{๘๒}อก^{๘๓}กา
กร^{๘๔}ด^{๘๕}ง^{๘๖}กร^{๘๗}ด^{๘๘}อก^{๘๙}กา
หมุดอายุ 15/03/2565

แต่^{๙๐}พานา^{๙๑}ตุ^{๙๒}ร

ค^{๙๓}ม^{๙๔}ค^{๙๕}ว^{๙๖}ย^{๙๗}ว^{๙๘}ร^{๙๙}า^{๑๐๐}

บ^{๑๐๑}มี^{๑๐๒}อ^{๑๐๓}า^{๑๐๔}เจ^{๑๐๕}ต^{๑๐๖}ช^{๑๐๗}า^{๑๐๘}ม

บ^{๑๐๙}มี^{๑๑๐}ไ^{๑๑๑}ห^{๑๑๒}น^{๑๑๓}ไ^{๑๑๔}ก^{๑๑๕}ด

ท^{๑๑๖}ง^{๑๑๗}ด^{๑๑๘}อง^{๑๑๙}ต^{๑๒๐}าก^{๑๒๑}เ^{๑๒๒}ป^{๑๒๓}ด^{๑๒๔}ง^{๑๒๕}เป^{๑๒๖}น
ร^{๑๒๗}ต^{๑๒๘}าว^{๑๒๙}ค^{๑๓๐}ิง^{๑๓๑}ก^{๑๓๒}ระ^{๑๓๓}เบ^{๑๓๔}ง^{๑๓๕}แ^{๑๓๖}น

แ^{๑๓๗}ด^{๑๓๘}ะ^{๑๓๙}จะ^{๑๔๐}อ^{๑๔๑}า^{๑๔๒}จ^{๑๔๓}มา^{๑๔๔}ค^{๑๔๕}แ^{๑๔๖}ค^{๑๔๗}ด^{๑๔๘}น
มา^{๑๔๙}ว^{๑๕๐}ิง^{๑๕๑}ไ^{๑๕๒}พ^{๑๕๓}บ^{๑๕๔}ก^{๑๕๕}ด^{๑๕๖}ว^{๑๕๗}แ^{๑๕๘}ง^{๑๕๙}

ก^{๑๖๐}ระ^{๑๖๑}ท^{๑๖๒}ม^{๑๖๓}ภ^{๑๖๔}เว^{๑๖๕}ร^{๑๖๖}ย^{๑๖๗}ค^{๑๖๘}รี^{๑๖๙}น^{๑๗๐}แ^{๑๗๑}ค^{๑๗๒}ร^{๑๗๓}ง
ท^{๑๗๔}ง^{๑๗๕}เม^{๑๗๖}อ^{๑๗๗}ง^{๑๗๘}พ^{๑๗๙}าน^{๑๘๐}ด^{๑๘๑}ย^{๑๘๒}บ^{๑๘๓}แ^{๑๘๔}ด^{๑๘๕}ย^{๑๘๖}ง

จ^{๑๘๗}ั^{๑๘๘}ต^{๑๘๙}ร^{๑๙๐}ง^{๑๙๑}ค^{๑๙๒}ษ^{๑๙๓}ร^{๑๙๔}ู^{๑๙๕}แ^{๑๙๖}ช^{๑๙๗}ร^{๑๙๘}ง
ร^{๑๙๙}ย^{๒๐๐}น^{๒๐๑}ย^{๒๐๒}ก^{๒๐๓}ษ^{๒๐๔}ย^{๒๐๕}ก^{๒๐๖}ษ^{๒๐๗}

ถ^{๒๐๘}พิ^{๒๐๙}ไ^{๒๑๐}ช^{๒๑๑}ย^{๒๑๒}กา^{๒๑๓}ดา

ว^{๒๑๔}ุ^{๒๑๕}ว^{๒๑๖}ิ^{๒๑๗}ว^{๒๑๘}ิ^{๒๑๙}ย^{๒๒๐}ไ^{๒๒๑}ช^{๒๒๒}ย^{๒๒๓}ไ^{๒๒๔}ช^{๒๒๕}

๑ อเนกโยธา
 ขบพันคเคว็ยคใหม่
 ๑ โห้ห้อมกัถอุมรอบ
 ดำรอบทงคินบน
 ๑ ว่าไกรแดขำครวั
 มาร่วมมาเรียงหมอน
 ๑ ต่างโกรชกัต่างแผลง
 ด้พราศ์ด้พรบัพ
 ๑ ศร์ดำตรดำตรา
 รเร้งรเร้งแรง
 ๑ พระองคค็อเพชว
 บदनบดอกบน
 ๑ นานาคณานา
 อเนกเทพา
 ๑ บัคินนดั้มเค็จศั
 แกว้งกถอนยรรยงยุท
 ๑ ไกวแกว้งกัวัควาย
 ค็อจกรจกร

๑ นาวุชเกรียงไกร
 ๑ ยุกครนค้ำรามรณ
 ๑ ทงปราดำทโจษจถ
 คบคบังทิมัมพร
 ๑ ผู้มือไฟและไฟฟอน
 ๑ ตระอรกามกาม
 ๑ ศร์จักรศุด
 ๑ รียพร้อมด้พร้งแผลง
 ๑ วุชโซมรโรมแถง
 ๑ ศักคัทวักทาวคิน
 ๑ ชรภายงยณ
 ๑ ประคุจเอองอันพุงผา
 ๑ ยกพาหนโยธา
 ๑ ด้รูเด่มอมหาด้มูท
 ๑ อนิรุทค็อขคัม
 ๑ ชค็อเพชวเพชว
 ๑ ครวัวัรยราช
 ๑ จักรจกรกำจายศร์

๑ ๑๕/๐๓/๒๕๖๕

๑๐ กำจัดขจัดจาย	พดमारมากมรณ
กตากกาคคือพดขร*	และพระรามแดงผดญา
๑๑ กรุงพานขกรนเห็น	พดพิริยมากมาร
ตวัดมตวัดอนดาญ	ตวัดเคศตวัดกแค
๑๒ ผาดเผงรเว่งเรียบ	พดพยุหจวัดแจ
ว่าครานไครแปร	ประดองยุทขแผ้วพาน
๑๓ จะฆ่าทั้งพวกพรรค	และทงโคครตั้นดาน
ไครมีบาเห็นจผดญา	อวิราชรางวัดครัน
๑๔ กตงทองกันโงทอง	ตวัดองอาตั้นโศศวรย
ศวีต้าวตระกูลพร	ณตัพรรณมาดา ฯ
๑๕ เตรีจเรียบเทียบพดโยธา	แต่นต่าแต่นต่า
ชแพกแต่นยากร	
๑๖ หอกคาบแพนตังโคมร	ตหน้าต่าศร
กุกัณทก่าศรแตง	
๑๗ คขรทพดหัยขรูแขรง	ช้ายชวาไชวแขรง
กุดถ่ายตัมทรตอก	

* กองทัพพญาขร ในเรื่องรามเกียรติ์

๑	ว่าพระอย่าพานนฤๅคัพพาน
พระกามมุขบทมอ้อ	คือเพลิงดมรรตพระคือ
และบควรประทะพัน
๑	ฮาเจ้าอย่าแคงหญ่พิ
เกรียงไกรกำเดาะพดกัพัน	๕, ๑
นวาพชยาดชยัน
รณฤทธิพดภาพ
๑	พิคตพระองคพิษณบค
ท้าวทวทงไครภพรอบ	ตรีศกคิ รอญราพน
รชาเศชเศชระ
๑	ศกคคคัถนาทบทมิเกรง
พิริยภาพกัประทะ	อดุเรนทรพานพะ
และประทัมประเทคทัน ๆ
๑๖	พอกพดหัวหน้าแขงชัน
แดดำแดดำดามรรค	ครวจเคว็ยมแตงกัน
๑	พดเชนจงจรตเชนชค
ปรกอบปรกอบยุทชยุท	รำพายฉวยฉวฉวค
๑	เพว็ยมเพว็ยมพรายพรายฮาอูช
จำร็ดจำรญเวหา	ประคุคพิทยุค
๑	นานานายกโยชธา
ประชุมประสิขุชกุ	นานาเดนา

* หมายถึง คร ๓ เล่ม?

๑๐ ปกติพหุคฤตยปรคิมุข หุคฤตยอุกกลุค
ก็เกริกกระเบิกหวาหบ ๑

๒๘ กุณฐนเซน กุแวงนกระเวณ ทหารห้าวงบ
กุปราบอริน ทงแผ่นคินจบ ศัครุแต่ยงดัยบ
บอาหาญญา

๑๑ คาบเซนแซงขัน กุฟาคกุพัน พินาคเื้องคือ
ไครเหวยว่ากล้า บห่อนให้หือ แต่ตายกับมือ
ดาวคคัห้วหวาม ๑

๑๒ กถ้าวแต่กัแควคคตา ศค้ำเข้าบเซ็คชาม
ตุ้ท้าวในกตางตนาม ก็แควงตลกัตมตตอน ๑

๒๙ กุฐนฐน กุณตัญศัครุ ค้วยกำชราบรอน
เดือนดาวตัญปาน กราบกรานชรอกชรอน ตายคือตุกรมณ
ชันไร่ตุนนดับ

๑๓ บินยาคุย่า แควระคือแถดงก่า กำชราบเฉยวงดับ
คินถ้าวท้าวตาย บทันพร้องพรับ วนาบรณับ
รตมรตาย ๑

๑๓ ๕
๑ พดณฺชนฺนุจฺบ
แผดงท้าวบหื่อนคตาย

๕
๑ ถูกชนฺชนพาดสาย
กรขมคกตอนดาวตาม ๗

๒๘
๑ กุชฺนเดโด้
กุแกงท้าวถัม
ชวญเกยงกนผือน

๑ กุแกว่นการโมห์ ในคักสงคราม
ชรเคือคเคือคตาม คนโคบชาม

๑ ทวนทองกุแกง
กรันห้วทวะ
แกมมือเพ็ชร ๗

๑ ไครเหวยว่าแข จะให้ถาญเดือน
บทนบายเบือน ฟัพพเพือน

๑๓
๑ คคากค้ำราม
กุกคามบชามเข็ด

๑ ประทะด้วยถัมเตจเต็ค
ถ้ำแดงเดชรชิ่งไชย ๗

๒๘
๑ กุชฺนพราน
หน้าไม้ชาญชิต
จกให้แหงนหาง

๑ พวอกพดทามุ พนมตอมไพร
บั้นพิษพิษไฟ ไครเหวยชิ่งไชย

๑ บั้นยาทุย้า
ไครเหวยคังค้อ
บทนพรบัตตา ๗

๑ กุแม่นมวอยณม่า บัดค้องมัดคาย
จะให้โหงหาย เดือนถัมวอดววย

๑๖ ^๕ ครนกดาวกดาวแกดงเข้าหา ^๕ เยอองยงราชา
ธราชคองคอรบ

๑๗ ^๕ พระแกว่งค้วยกถอนดัดกัถดับ ^๕ เตงคายย้อยยับ
รณบรนาคเนอองนง ๑

๑๘ ^๕ กุ^๕น^๕ช^๕น^๕ท^๕น^๕ท^๕ ^๕ เปนพวกพถช^๕น^๕ช^๕ ^๕ คทาครบอง
กุ^๕ท^๕ว^๕ก^๕ท^๕ท^๕ญ ^๕ บมถงดออง ^๕ หินผากุถอง
ก^๕แถดก^๕เป^๕น^๕ผง

๑๙ ^๕ ค^๕ร^๕บ^๕อง^๕ก^๕ุ^๕ค^๕ ^๕ ก^๕ุ^๕ว^๕ค^๕แถ^๕ท^๕ ^๕ ก^๕ั^๕ท^๕ว^๕ด^๕ม^๕ถง
ไ^๕คร^๕ห^๕ว^๕ย^๕ว^๕าก^๕ถ^๕า ^๕ ม^๕าก^๕ง^๕ก^๕ด^๕าง^๕ณ^๕ร^๕ง^๕ค ^๕ บ^๕ห^๕อ^๕น^๕ย^๕น^๕ค^๕ร^๕ง
แก^๕ถ^๕ม^๕อ^๕ม^๕าร ๑

๒๐ ^๕ ครนกดาวแถว^๕ประ^๕ท^๕ะ^๕เท^๕ย^๕ม^๕น^๕ฤ^๕น^๕าร^๕ถ^๕ำ^๕น^๕า^๕ญ

^๕ พระแกว่งค้วยกถอนผถาญ ^๕ ก^๕ั^๕ก^๕ด^๕า^๕ค ๑

๒๑ ^๕ ก^๕ุ^๕ช^๕น^๕ผ^๕า^๕ด^๕า ^๕ ก^๕ุ^๕ค^๕ง^๕อ^๕า^๕ด^๕า ^๕ ค^๕้ว^๕ย^๕จ^๕ึง^๕ช^๕น^๕า^๕ค
ก^๕ร^๕ก^๕ถ^๕บ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ก^๕แถง ^๕ ค^๕้ว^๕ย^๕ร^๕อง^๕อ^๕า^๕จ ^๕ เพ็อง^๕ฟ^๕ง^๕ไ^๕ห^๕ว^๕ห^๕ว^๕า^๕ค
ห^๕ว^๕ห^๕ว^๕น^๕บ^๕น^๕ห^๕น

หระดออย 15/03/2565

๑๑ ตีทองกุแวง ไครมาค้อแย้ง กูเดื่องแดท
นุบุนนับ กูรบค้วยครี กัดงคายค้หัด
แหงหัดกจงโกด ๑

๑๒ คำรามแฉวกเค้นค้ออนิรุทธมไชย
ไกรด้หไกรโก ด้รเดื่อน ๑

๑๓ กุณขุนแพน บห่อนกถัวแถน ในคักแพวเพือน
ไครเหวยว่าแถด้ว ขวัญเกียงกินเผือน จะให้ด้เทือน
ด้ท้านทพลอย ๑

๑๔ ทวนทองกุแวง จักให้แฉ้งแม้ง ขรเดือคคั้นคอย
อยู่ต่งต่มื้อ กูเดื่องกูต้อย บัดคคตามรอย
ผู้ทวนกุแวง ๑

๑๕ ครันกถาวแฉวกฝาดม้งยังต่มเตจเต้จแฉ้งง
เคชด้ถักแฉ้งง คัรณดาญ ๑

๑๖ พระไถ่กรวันพดमार
หมุดอายุ 15/03/2565
จะผดาญชีวิตนรชน
คัจังพระกาต

๑ พ่ายพังหลังหน้าจรายจน แด่นชรอนชรอกชน
ก็ตกกระหม่าบ้าใจ

๑ ดัดดาตาเหล็ดอกหงโหด ถอยถึงพตไน
ก็แด่นแดเว้นชรอกชรอน

๑ ชุมคืบกับแก้มารมรณ เพื่อพระรามูรอน
ก็ค้ายชรอนชรวัคืบเหง

๑ จำบากยากใจจำเคง กรุงพานแดแดง
ก็คู้ทรม่าวช่าวชยัน

๑ หอกคาบอาวุธโงษจรร บเป็นการกรร
แดกรรรมโคมาบันตาด

๑ พานาสุรเว่งกุ่มภานต์ ชันมีไชยชาญ
คือกุ่มภกุ่มภนิกุ่มภ*

๑ บัดทอดศัรพนชประชุม ประชิตรวดรวม
ก็รัตพระองคอนาก

๑ พตให้ด้อมรอบกตาดาด ครอบงำพระบาท
มายังพระดานเดือนพด

* ชื่อแทคย์ ๒ คน คือ กุ่มภ และ นิกุ่มภ ที่แย่งนางติโลตมา

๑ กรุงพานกักรชานนค ชายเดี่ยวเดี่ยวดล
มารุกมาราญราว

๑ พดเวาตายเต็มชรณ บควรไวฐ
วชายผู้เดี่ยวคุดแกลน

๑ กรุงพานกักรถ่าวแจนแจน เรามักฎาแกลน
ก้อยดำคบบมมือ

๑ ช่าผู้คาบเดี่ยวฎาหือ ไวให้เลื่องลือ
ว่าชายเซตยด้อยค

๑ ฟิงถามให้เห่นปรากฏ พงคำดมมค
ฎาชาติชายดำมาญ

๑ บัดกถ่าวแก่อรรคจำราญ ให้รอบขอบตถาน
เจ็ดขันจ่านรรจรรจวน ฯ

๑ เทพีพานสุคา* ทุกขานตกำศรวญ ทำวทวนรวิญจวนใจ
กาดรต

๑ มือเท่งทรวงกักรตวงรตุงจิตตลต ฉาญตมรวันทคจัก
ษรต

หมดอายุ 15/03/2565

* พานสุคา คือ นางอุษา

๑๐ บาบิไตพระเดมาพบพิบากทุกขทน พักเครศกมด
มุตทิน

๑๑ ข้าห้ามพระพี่แตพระบมิหุคยิน ทั่ว่างกำเคาคินคอง
โนแคะ

๑๒ ตองเคยเส่วยรดค้อสุธารด์มาแปร เป็นพิษด้นแคะง
มดัก

๑๓ หวงช่วยช่วยมิได้มาได้ทุกขอันหนัก คายคกทะเตดักดัก
ฤชค

๑๔ ใครค้อรคินดำเภาจะเอานฤบคักจอก ฝั่งทงตองรคัก
ดำราญ ๆ

๑๕ ปางน่นนารท บันตาด คัดพิณเหาะทยาน
มาโดยทิมพรพราย

๑๖ บัดเหาะเหิมมาไถดักกราย เมืองพานเฉิดฉาย
ค้อไถนิมูรบุรี

๑๗ เองเห็นหาดานพระจักรี ค้องครไกรดีห์
จำนำจำนองของจำ

หนมค้ออายุ 15/03/2565

* นารทฤษี

๑๑ คุจุวัดตาเกษวักังดำ ไม้ทองงามงำ
คือเมฆบังทินกร

๑๒ เหาะเหิรจากโถ่หินกร ข้ามเขจรจร
ก็จรดในเมื่องจักร

๑๓ เด่จักจดพระมนเทียรศรี พระกฤษณบดี
ตั้งถจรูญทุตถววย

๑๔ แดงโดยไค้เห็นบรยาย หาดนท้าวท้าวตวย
ก็กตั้งในกตางพระพदान

๑๕ เพาะเพื่อไปพานพวกพาด พานาสู่รดาต
อสุรทอศศรพด

๑๖ พระกฤษณครนพ้งยินณน เกรี้ยวโกรธานนค์
พิถดพิการพิถดระ

๑๗ บัดหาพระปรทัชยุม*พระ พดเทพดระ
ตรงกฤทธิคือตั้งห์

๑๘ บัดพระจิ้งควรคิตถัง ครูทราชบหัง
ก็เหิรมาดโดยปอง

หมดอายุ 15/03/2565

* พระปรทัชยุม

๑ ตามกษัตริย์เด็กรุกขมาตมของ พ้าห้าเรื่องรอง
จำรูญจำรัสชาวลัย

๑ ฤทธิกรุทคือเพลิงเผาผลาญ ฤทราษประหาร
ประหับประเหิรพกพัน

๑ แต่งเพลิงเบดงแต่งรอบวัน พ่างเพียงเพลิงกัณฑ์
ก็ร้อนระงมดินบน

๑ เเผาผลาญนาคราชทบทน บได้เกรงผจญ
ก็วางยั้งสร้อยสระศรี

๑ ชุบตราบต้นตื้นชั้ บั๊กษาธิบดิ์
ก็คั่นตระบัดบัดใจ

๑ บดฟ้าบดินบังใบ บั๊กเร็วอนใน
นภนภัดดัดถดถาน

๑ บัดบัตตรีนำดาวฉาน ดาวฉานผลาญ
ด้วยเดชเดชะดล

๑ เดชกรุทราชทบทน บั๊กบ้องปกกรณ
ประทะศิขานต์ นาศ

หมบดอายุ 15/03/2565

* สีขานล = พระเพลิง

- ๑ พระเพลิงขี้แระด้นผาด ผึ้งย้งครุฑทวาร
กัฎฐาญตะระณรงค์
- ๑ ต้องเข้าคตุกรุกมตัญญผดง ต้องยงค้อยง
ยรรยงในกตางเวหา
- ๑ ต้องแรงค้อยงตหต่า ต้องท้าวมहींมา
นุภาพพิริยประกาศ
- ๑ บัดพระเพลิงแผลงศรค้ำศตร์ ศรคักนิवाद
ย้งพระครุฑชานไชย
- ๑ นารายณ์ก็แผลงศรไป นารายณ์ไกร
ปะทะคีชานตนาศ
- ๑ บัดพระจักร์ตามคवाद จักแผลงผดัญญผาด
จะชัดด้วยจักร์จักร์
- ๑ บदनนจิงพระองค์ รัตเว้งรตพี
รียภาพออกกตักกรร
- ๑ พระกฤษณก็ร้องผาดผัน แผลงศรพกพัน
ตระหลบตระเดิดคักคานาค
- ๑ บัดพระตำมองค์บรรหาร รุกโรมไชรมผดัญญ
หมตอายุ 15/03/2565
ตมเค็จพระกฤษณจอมจักร

๑๐ จอมจักรจากผดุงมัจฉา พระเพลิงธรรมศักดิ์
ศุภกัมคัม โดยคด

๑๑ ทุกเทพราตินบน ถวายบุษปตุคน
ชแต่เดิมเต้จากร

๑๒ แด่นคริยคำแคงคนศรี อวยพรพระพี่
รียพระผู้เด็กด้อไชย ฯ

๑๓ ปางนฤษเฐา ชุ่หึ่งหลายอันเด็กไกร
กัมเกล้าอัญเชิญไทร ภพนาถเด้ค้ำพด้น

๑๔ จงพระบำบุษบง กชอเนกโจษจรร
ให้นาค์ทงพวกพรท คพิบคัมคเดียว

๑๕ พระกฤษณเด้ค้ำเหนือ ครูทราชนิบเดียว
บีกกวกกรดับเดี่ยว ด่เทอนทอ้งชราด

๑๖ ถีบถนงด์รพาง กด์เรนทรมณฑ
ตระหลบตระเดิตบน ชร้ออับทงแด่งพรณ ฯ

๑๗ พานาตุร์เรียบพดชนช หน้าดั่งโจษจรร
คือแถวถ่มทรด้ามรรค

พิมพ์อายุ 15/03/2565

* แสงพัน คือ ดวงอาทิตย์

- ๑) ตำนายพดศรวิญญู ทรงกฤษณาทอง กำยำแดง
- ๑) ตำนายพดศรเวียงแครง แดงกำขราบคร บำบัคภักดิ์
- ๑) ตำนายพดพดชนันต์ ชัดทั้งหอกชัด ชัดขจาย ฯ

๑) คุชชิตเมรุให้ทลาย
 กัหวาดไหวขรณ
 ไต่ด้วยคัตมือเดียว
 ง่าง้าวหอกถ่วงใส่
 แดงกำขราบครัดกตาศาว
 ทงคินบนตระหอบอากาศ
 แย่งตุพรณอานเอก
 ยิงตุรียรศัม
 เพอจะยทุบทุบรณ
 พดคินข้างแแต่้าว
 ขาญกัขาญเหลือเฮียว
 แดงศรคิตปเฉียวฉับ
 ฆำษนตอดดำดีเลิศ
 หนซ้ายขวาหน้าหลัง

โจมจำรายขจายอรินาศ
 กรกระว่องกัถ
 คุเฉียวฉับกดับกดอก
 ประดับรโรเรืองแแดง
 คุฉำฉำหว่าฝน
 แพร้วพนาศัชนิกแแรง
 รจเรขแแก้วเกาตั้ง
 มีตาบหน้าตลาบครุท
 ฤทธิขำฉัดแคว่นกถ
 หัวกัหัวเหลือหาญ
 เร็วก็เร็วแแรงก็แแรง
 จับแต่โตให้ทวนทอด
 หมวกพรายเพริศประดับประคา
 โจมจำบังปรบักษ

หมดอายุ 15/03/2565

ย่อมพดยักขาธิปะ
คือใครขวางม้วยไหม้
เพียงพดราพณาสูรศักดิ์ ๗

๓๖ หัวหน้าสูรราชศักดิ์
ขรราชอนันท์มา

๑๐ เขางจใจจักพาธา
ธิเบศร์เตโชไชย

๑๑ เรียบพดแต่ดินรไฟไฉว
ประเทคประกอบสูรพรเสร์จ ๗

๑๒ ดำแต่เหิรหาเวเห็น*
กวัคไควกวัคไควโพยม*
ดำแต่ฮุครไคเดียด*
ดำแต่ฉิวเฉกดม*
เนคศรัตยาม* พรายเพรา
มโนเวกไววิริย*
เหาะหัทกรณจำบัง*

หนังสือ 15/03/2565

ดูจหีบศระวันนามือ
เปด่งเป็นไฟทงตองคาปปลาบ

๑๓ ด้รคณยอมยัก

ด้หนาทนรา

ฮาดุขเก็รียงไกร

ดำแต่เศร์จไคไรจักร*
คูลุจมกตางรณมุข*
เด็คฉับเฉียดแฉ่นปลิว*
ชมพุนทพรายเพริศ*
แฉ่งฉั่นเทาเทียมเมฆ*
พิริยพดกำเดาะ
แฉะศรัตงขไคสุทฐ*

* คำเหล่านี้เข้าใจว่า เป็นชื่อทำเนียบรวางม้าคัน

แต่ระพิทยุคตมดงเม็ดอง
ถ้วนทุกภาคนานา
เชี่ยวชาญไสยห้าวฮี
ชำนาญแต่ห้าวหิน
ดำหรับสงครามพิฆาฏ
ถือทวนทองแต่ฟ้า
นายหมู่มาศเกราะไกร
สวนลูกจวบเกรียงกรู
กุมศรแดงพิษภักดิ์
นายแต่สุรดีหนาท
เลี้ยงต้นทับทุกค้ำ
แต่ธนูนึงแยง
จรตดินบนจบจักร
ด้วยลูกจวบแต่เนื้อ
ฉับเฉียวฉุนจำบัง
ยิวैयाโยให้หาวหบ
แต่ดำคัญตั้งชยา
คุบิคม็องครุณ
หวงบ้านดงมเคจจกร ๑

แต่ระดีเหต็องมดาก
แต่ดั่งชยาอสงไสย
ชำนาญแต่ห้าวหาญ
ชั้นสมรณห้าวหับ
นายแผ่นผาดผันผยของ
คาบดงกล้าพันฟาด
โห้เอาไสยไสยดาภ
อินทรนุผดงแดง
คัตคนชาดจัตชยา
ร้องตระหวาดไกรเกรียง
เลี้ยงต้นทุกแดน
โจอมันแทงโนรณ
ชกุกุทันทกำซาบ
ฉิวเล่มอดมแต่เนื้อ
ทั้งซ้ายขวาแกว่งไกว
รบเร็วรวดตรวจกัน
หน้าหลังชรออับทิศ
แข่งเขยวชนนรยัค

๑๖ เขาเว้งรับเข้าบิณฑ
๐ บดินทรศรีสังกร

๐ ตระบัดแดงศรีเหลือง
๐ ตมเต็จนาธิบดี

๐ ทั่นพระกฤษณภูมิ
หนาทผาดแดงแดง

๐ พดमारโรมพุงโรมแทง
๐ ตพรังตพร้อมผดาญผดง

๐ เขาตงค้อพิษณุองค์
๐ จักรตักวิไชย ๆ

๐ ปางนพระพดเทพ
๐ ตว่างไต้วไทว

๐ ทูตแต่ตมเต็จพระ
๐ มต่างมารพ่ายฉัน

๐ จังไรตมเต็จพระ
๐ แก้วนยั้นในกตางรณ

๐ หวงตุนตบตี

๐ ตองยังภูษ

๐ เตชะศรีต

๐ โรมโรมผดาญผดง

๐ จักรราชิปทรง

๐ กี่เต็งศักรูไต

๐ พดพิริยโจษจรร

๐ กฤษณจระอาจกรร

๐ พินาศไหนดศาต

๐ พดเทพชาญกต

๐ ต่าเท็งกรกระตังไถ ๆ

๓๓ ปางนันทมุกุพทไฟ
คือฉนชะเขวแพ้วเพรง

๓๔ จักรเป่าตั้งขระเรง
คกรนค้อฟ้าฟนกรัง

๓๕ เร่งพระพดเทพจำมึง
ก็เกริกด้วยภยจรตจราย

๓๖ ม้างหิวชาดม้างคัวตาย
กำจายกระคูกแหดกตัญญ

๓๗ เตือดไหลดค้อโชรเชราระชาร
โชรนก็ผาดผตัญญผดง

๓๘ พระพดเทพาเอองค
ก็แหดกค้อจุนชุต

๓๙ จับข้างชคข้างยบย
รยบรยบยอยยบ

๔๐ จับมาชคมาเตงคบ
ทงพดพดพินาศ

๔๑ ทัพพดพ่ายพียงยงราช
ก่ผ้งยงพระอิศวร*

ริแผดงศรไป

เตียงคัพทคเครง

บุกมันพ่ายพียง

ได้พุงทถกทตาย

ยักษาพดพาน

คัศรุผุยผง

จับด้หขคด้ห

พระพดเทพรบ

พานาตุ้รชยาค

* ท้าวหาณะสู้ไม่ได้ ไปทูลขอให้พระอิศวรมาช่วยรบ

- ๑ ปรึบความค้อรชนรญจวน ก้มเกล้าท้าวทวน
- ทำนุญบำบวงสร้งเสร
- ๑ พระกฤษณพระพดเท พากายมเท
- สุเรนทรศักดิ์รึาบาด
- ๑ พระผลาญพดมารแหดถาญ ขอเชิญญูบาด
- พระบาทไปช่วยเร่งรณ
- ๑ จั้งใช้ศึพรชนแถ่วนถด แถ่วนแถด้วกถางพด
- ณภาพทรงชญุศร
- ๑ หาวเหาะเหิรมาแห่งสมร แถ่วงศัรโกวศร
- ค้อดด้หกด้าวเกรียงไกร
- ๑ นิถุมิตไทรมูรุมุขไทร หนี้นเปด่งเปดวไฟ
- จำรญจำรธ้เร่องแถง
- ๑ บัดพระพดเทพด้าแถง ชัยชัยผลาญแถง
- ประทะศึพรชนิงไชย
- ๑ ศึพรชนก้แถงศัรไป ค้วยฤทธิเกรียงไกร
- พนดกพนดอเด็ค้ด้อ
- ๑ ค้อยพระพดเทพบ้อ ไถคกจากมือ
- คระบคกถันพศ่วง

พิมพ์อายุ 15/03/2565

๑ ทำวอดม์ในแผ่นดินมิดวง
พระจักรจักรชดา

บัคจักร์ทรง

๑ ถูบองคพระพดเทพา
มาไต่จรมาตรงทุกขทน

เพียงทิพยดุชา

๑ ศีพชวณกัโกจรชานนคั
ในองคพระจักร์

เข้าในมัตตด

๑ จักรวชิปพิษณบัต
รียภาพคักคือนันคั

ด้วยเดชะพี

๑ ศีพชวณชยเข้าด้วยพด้น
จะองคศีพชวณชิต

ในพระองคคัน

๑ เอาออกมาได้ด้วยฤท
ณจักร์จกมาเผาผดาญ

ชานนคพระพิษ

๑ อากาศภาคห้ามมมินาน
ประทานชัพศีพชวณ

ขอพระโปรตปราน

๑ จังพระยงทยุคบมิจวน
ก็ไปยังพระศุคั

ด้วยจักรรอรุณรจน

๑ ในกษณนจังพระอ
รียภูคบีคัจานานา

คัวรเจ้าเรียบพี

พิมพ์อายุ 15/03/2565

๑ เทพญาผู้ตั้งพิพทยา
อเนกองค์อมพร

ชรครุฑคณา

๑ ต่างต่างเขจรภูธร
ประดับประดาขดวงจันทร์

คือคารารากร

๑ พระรัศมีพระฉายฉน
ตรวนด้วยหมันรัศมี

คือเดือนด้วยพัน

๑ พระเศด็จพฤษภพระศรี
จำรูญจำรัสจักรพาพ

ได้ตั้งขรุจ้

๑ หัวหน้าพระนทการ
ยักษภูคบีศาค

ทักษิณผู้มาร

๑ โดยประจิมรากษตชาติ
พระขันทกุมารพิไชย

อุตรายุพราช

๑ วิฆเนศวรวิฆนประโดย
กำลังกำเดาะแค้นดาร

ถืออาวูขไกร

๑ ย่อมพอกพดหมู่แมนมาร
ประยุทขิงเว็วราญ

ย่อมหาญเห็ดอหาญ

๑ บ้างเขยวชาวดำคณถาน
พรพนอินทรขนู

ยอมมารประมาณ

๑ เขามาห้อมล้อมพระคู่
ยั้งรงค์คประทะ

ดัดกนก

๑ พระกุมารผู้ฤทธิเดชะ
มยุระพาหนะบันดอ

เตโชราญชนะ

๑ หกหน้าทวาทศถันมือ
ถเถือกคือแดงพิทยุค

คัสตราวุธถือ

๑ สองคองคอกนมมิหยุค
ชเนกถดแกกถ

กถแกกถยท

๑ ด่าดศรไปมาเตี้ยดง
ค้อจักรพาพะพก*

เพียงฉ่าฉวณ

๑ เทพาดุรคณคตค
กระหม่าและบ้าใจหาย

ใจดยับแต่ยงอก

๑ จักร์จับจักรวัดวาย
พระโอบรูห้ามคั่นคง

พระอิศวรก็ผาย

๑ พระกุมารลอยจากณรงค์
รณแด่น้ำมฤตของ

พระอิศวรก็ทรง

* พก = วก คือ พลิก หกกลับ

- ๑ เข้าคือพระกฤษณประดอง ครัดองต้องดอง
ประดองครหดบดหง่า
- ๑ พระแฉงศรอกัณิมา เอาอัณิผดา
กัณิผดาประทะทบทน
- ๑ พระแฉงเพ็ชรวาดครประชน เพ็ชรระตมคด
แฉงเพ็ชรรับเพชรี
- ๑ พระแฉงพายุวาทพระศรี แฉงศรศรีดี
หศรพายุปะทะ
- ๑ แฉงศรครุทาบัคระ พระเศษเศษะ
กัณิผดาครุทราชประชน
- ๑ แฉงศรศรเพนทำผน ทำผนศรผน
จำรายจำรดีแฉงผดง
- ๑ พระแฉงไนมมาคัยรรยง ฤทธิรุมรัญรงค
รงคพิษณักรบ
- ๑ ดองกาทงกนทานทบ แฉงศรครหดบ
ครเดคพนดกนคินบน
- ๑ แฉงศรพดครณวิมต คิวพัคัคระพด
แฉงศรพดครณวิมต

* เข้าใจว่า นัยนาสตร คือ นัยน+อัสตร ดูหน้าต่อไป

๑ เป้าตั้งขั้เตียงตั้งขั้ตำราญ
ขไมยพายุประกาศ	ชมชาญขึ้นบาน
๑ พระอิศัวรจักแผลงผลาด
ก็ให้พินาศพระพิทขั้*	เดโชไยนารถ
๑ บคณนเทพฤษัฎฑิฑขั้
ธิอัยำบรหารคาไฟ	ขอพระด้รรวมฤท
๑ เกรงภพมณฑดจะประโดย
ก็โดยด้รณฤษัฎฑิฑขั้	ศุด้ภูวไย
๑ เห็นดองม็อดดองด้งหาร
รดวงฤไทรันทค	พานาดูรคาด
๑ คิดว่าถ้ำคายไวยศั
พระเกียรคิตาฤษัฎฑิฑขั้	ไยรณปรากฏ
๑ เรียงเรัยบรพดคังแพน
ด้มุทธะรถอกอกอง	โตมรเหต็อดแต่น
๑ หัวหน้าทคัขรรคกระด้ง
ประคัมประคาคาษคา	อาวูขประคัง

* เข้าใจว่า นัยนาสตร ก็อ นัยน+อัสทร หมายถึงดวงคาที่สาม
 หมายเหตุ 15/03/2565
 ของพระอิศัวร

** ...พระพิษัฎฑิฑขั้ ?

๑ ขี้เต๋อไคว่ขี้เต๋อขี้เต๋อขี้เต๋อ
มรนิกรแต่ตั้ง

ขี้เรตขี้จา

๑ ขี้โคขี้กษโภค
รียเครื่องด่ากับกับมือ

หัวหน้าพดพิ

๑ บัดนกรุงพานชกถือ
พันภานิเคโซไซ

ศัพพันันญา

๑ ขนคัยกษรากษตเกรียงไกร
ต๋วางทงข้างม้ารด

ขนคิมารไต่ว

๑ ขนคั้แทคยนิกรปรากฎ
พาดพานตุ่ตุ่เรนทร์

ฝูงพวกพดพด

๑ เจ้าค้อพระกฤษณนฤเบน
เมทนิคัจด

ทราชิปเพียงเมรุ

๑ พระปรัทขยุมค้อพวกพด
จำรายจรายชรายชจัด

ชาติขรรคจำรณ

๑ บัดพระพดเทพบ้ำมัด
อูรูอูระแห่หัดาย

ถือไถแตกคัต

๑ ฝูงพวกพดมารชจัดชราย
พิณาคักดางต่มรฎ

หัวหน้าแตกคาย

๑ พระปรตขุยมเถรียงกรู
รศักดิ์แดตญทัก

ต่อแทตยาตุ

๑ บัดพานาส์พระจัก
แดจกรจักรวันทา

กร์แก่วงศรีจักร

๑ พานาส์แก่วงชรวิคกำ
อเนกดูโพรงพราย

ชรารบดารแสนดำ

๑ อักอิ่งอากาศชจัดชวาย
ตะตอกกระดอกรชตยุทธ

ไม้ให้ตั้นเหตงกหลาย

๑ ว่าเหวยท้าวโตด้าอุคมี
จงมาประทะในสมร

แกต้วกดาอย่าหยุด

๑ จักกร์แกต้วกดาบมิหยอน
ต้วรทัดต้วรเทอนภพไตร

โตตั้นหบวร

๑ ว่าเหวยมิ่งมาชงไชย
จะไหม้พินาศบมินาน

คุดุฝอยทอตไฟ

๑ มิ่งเนกจิงจอกถ่ามาญ
ค้วยต้วหาราชบรม

ห้วงจักพพาน

๑ ผู้มอญไ้คนทราม
ต้วรเทอนต้วรทานหวาดไหว

ในแผ่นภพถ่าม

๑ ตัดหัวแห่งตัดแต่ไกล
พินาศในรณรงค์

๑ จักเหตกลแก่เป็นผุยผง
ฤาจะรอดปางเปน

๑ มิ่งมาต่อเชิญเชิญเชิญ
บรอดชีวิตปางเดียว

๑ ต้องท้าวเร่งรณชัยเดียว
ประประทบไปมา

๑ ไหวไหวหวาดหวาดพสุธา
จะพกระพดวกภูวดล

๑ ดาดศรไปมาเดียดต้น
เพียงจักรพาพะพก

๑ เทพารุคนตาดคก
กรหม่ากัม้าใจหาย

๑ จักรจักรจักรวัดววย
พระโอรุหำมคัวยดี

๑ คิกคักเครงเครงราชตรี
หัดหนาทธรรทิม

ดีกว่าคนกษัย

จอมโจมตาดงนรงค์

จักถึงมิ่งเห็น

ต้องเดียวถ้าวัดเดียว

ไหวเมรุกดาศกดา

เพียงนำฉาวฝน

ใจตยบแดงอก

พระอิศวรมาย

คึดตัดหุดดี

๑๑ บัดพระจักร์กักดับ
กักของฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

แกว่งไกวจักร์ฉฉ

๑๒ ขุกขาคม้อมมารทงพัน
กักจักพิพาศ์ในฉฉ

เห็ดอกรดองฉฉ

๑๓ จักวัจกรอญให้มรณ
กักขอช้วคคกฉฉ

พฤษภฏฐ

๑๔ ใว้เปนมมทรยงย่น
บให้พิพาศ์ในฉฉนาม ๑

เผ้าทวารบหั้น

๑๕ เสร็จฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เคระคะระคะระฉฉฉฉฉ

ทรอเนกเห็ดอหลตาม
ภพโดยกยโมด

๑๖ ปางนัฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ปรวัชยุม* พานฉฉฉฉ*

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑๗ เสร็จฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑๘ เทพาศุฉฉฉฉฉฉฉ
โดยเสด็จฉฉฉฉฉฉฉ

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

* พระกฤษณ พระปรวัชยุมน นางอุษา (พานสุฉฉฉ=ลูกสาวท้าวพาดฉฉ)
และพระอนิรุท ฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑	ถึงมมหานครใด
ตามนคอมาคยรพต	ยบุรีค้อเมืองบน
ทงมณฑลจักรพาท
๑	ชมเศรพระศัรอนิรุท
เสวยสุรแด่นสุรตำราญ	ชอุษาค้อเขาวมาตย์
สุชเสพยตมตอง
๑	เกษมกษัตริย์เกษมพิภพเรือง
เปรมปรคินฤบคักระกอง	เกษมสุขเปรมปอง
กรกขบ้นกาม
๑	ครวคตมทรรณพมหา
พระเกียรคินฤบคัคอราม	มหิทธิโดกยสรบตำม
มนเรนทรวงคอง ฯ
๑	ด้วยเศษบุญญา
ผูกนัทสนขององค์	ธิการาอันตมพงค์
คุณท่านอันตุนทร
๑	จวงจคอันมันหมาย
บเห็นแก่หตบ้นอน	บวางววยค่านึงกตอน
คัวิทริบเว้นเวียน
๑	ครนค่านัททกัเดรัจ
จิงเดรัจตำเรัจเพียร	แดตำเรัจกัเว็งเขียน
จ่านังจิตคัจจินดา
๑	รตจงอุปถัมภก
๑๕/๐๓/๒๕๖๕
อตังชคยชรรมา	กการชังอันปราวณา
จงครัตแจ่มโนโน

- ๑ จงเผด็จเกิดศร่า
นฤพยารินฤภัย
- ๑ นฤทุกขนฤโสภ
เปนสัตว์ดีคิณทร
- ๑ แม้นไปบได้ด
บุญญาธิการา
- ๑ ขอตั้งถิตในสัง
นนั้นข้าจงได้สำนัค
- ๑ ขอจงเจริญด้วยดี
ขอจงเจริญอา
- ๑ อรชรรถอาคม
ขอธารจำนง

- คธิกต่างจงกษย์
นิราลัยนิรันดร
- นฤโรคอาวรณ์
มิศคกโสภ
- ขอตั้งขัตยขรรมา
ขอออกหนุในสังคาน
- จพิพัฒน์โอพาร
ในคุณคี่ตทานา
- ดิพิพัฒน์เมธา
บุตม์อาคมยีนยง
- กิจาโตอันใจจง
ดิทธิศรารบนฤพาน ฯ

ในสมุคไทยคำขบรงค์ ๑๕/ง

มีผู้เขียนโคลงไว้ว่า

- ๑ จบอนิรุท^๕เรอง^๕เรอง
ศวีปราชบัณฺเฑียง
ใครจแต่งปรดง
จัก^๕เฟื่อง^๕ฟ้เกียร^๕ติ^๕ให้

- รณรงค
แต่งไว้
เขาหย่าง^๕ นินา
เดื่อง^๕ดาด^๕าญ^๕มด^๕ ฯ

พิมพ์ที่ 15/03/2565

ไพศาย เขาผู้นั้นแหละจะเป็นสามีของเจ้า” เหตุนี้
ครั้นถึงวันตามทพรแม่เจ้าทรงพยากรณ์ไว้ หนุ่มน้อย
ผู้หนึ่งก็ปรากฏโฉมขึ้นในสุบินนิมิตของอุษา ซึ่งเธอรัก
ใคร่ใฝ่ฝัน ครั้นเธอตื่นขึ้น ภาพในสุบินนิมิตก็อันตรธาน
ไป ไม่เห็นหนุ่มน้อยผู้นั้น เธอจึงเศร้าโศกเสียใจไม่
สามารถระงับ (ความเศร้าโศก) ไว้ได้ พร่ำบ่นถึง ใคร
จะได้อยู่ร่วมกับบุคคลผู้ (ที่เธอเห็นในความฝัน) นั้น
อุษา มีเพื่อนหญิงคนหนึ่ง ชื่อว่า จิตรเลขา ธิดาของ
กุมภภณทัตผู้เป็นเสนาบดีของพาดะ จิตรเลขาถามอุษาว่า
“ หล่อนบ่นถึงใคร ? ” เธอได้สตรียุสีกตัว ก็มี ความ
ละอาย จึงนิ่งเสีย อย่างไรก็ดี เมื่อนางจิตรเลขาเฝ้า
ปลอบโยนให้เชื่อใจแล้วซักถามอยู่เป็นเวลานาน อุษา
ก็เล่าเรื่องซึ่งได้เกิดขึ้นแก่ตนเอง และเล่าคำซึ่งพรแม่เจ้า
(บารพดี) ทรงพยากรณ์ไว้ให้จิตรเลขาฟัง ครั้นแล้ว
เธอก็วิงวอนเพื่อนของเธอให้ช่วยหาวิธีได้อยู่ร่วมกับบุคคล
ที่เธอได้เห็นในความฝันแต่ไม่ทราบว่าเป็นใครนั้น จิตรเลขา
ใคร่รู้ (ว่า เป็นใคร) จึงวาดรูปของบรรดาสุระ (เทวดา)
ผู้มมหิตฤทธิธ, วาดรูปของพวกแทตย์, คนธรรพ์และ

มวลมนุษย์ผู้มฤตยูยิ่งใหญ่ แล้วนำมาให้ดู อุษาก็ับดูรูป
เทวดา, คนธรรพ์, นาค (อรคะ) และอสูรเหล่านั้น
ทั้งเสีย เลิกไว้แต่รูปมนุษย์ และบรรดารูปมนุษย์นั้น
ก็เลือกดูแต่รูปของวีรบุรุษแห่งเชื้อชาติอันธกะและวฤษณี
ครั้งเธอได้เห็นรูปพระกฤษณ์และพระราม (ซึ่งละม้าย
คล้ายหนุ่มน้อยที่ปรากฏในความฝัน) ก็รู้สึกละอาย
พอมารูปพระปรทัมภ์ เธอก็ชะม้ายชายตาเหม็นไป
แต่พอเธอได้เห็นรูปโอรสของพระปรทัมภ์ ดวงตาทั้งสอง
ของเธอก็เบิกกว้าง ความขวยเขินสะเทิ้นใจหายไปหมด
ร้องบอกแก่จิตรเลขาว่า “ คนนี้ คนนี้ ” สหายของเธอ
จึงเข้าโยคะ แล้วส่งอุษาให้ยิ้มแยมแจ่มใสได้ใจได้ แล้ว
จิตรเลขา ก็เหาะไปยังกรุงทวารกา..... นำเอาพระอนิรุทธ
มา (ยังปราสาทของอุษาในโคณิถปุระ) ด้วยอำนาจ
โยคะของนาง ”

นี่เป็นข้อความตอนหนึ่งในคัมภีร์ วิชาณุปุราณะ

จิตรเลขา ในคัมภีร์วิชาณุปุราณะ ตามที่นำมาเล่า
ไว้ข้างต้นนี้ ในอนิรุทธคำฉันท์ เรียกชื่อว่า พิจิตรเลขา
หมดอายุ 15/03/2515
แต่ในบทละครเรื่องอุณรุท เรียกชื่อไปอีกอย่างหนึ่งว่า

ศกัณษณ์ และว่าศกัณษณ์เป็นชื่อของนางพระพิเตยงคน
หนึ่ง ในพระพิเตยงทงห้า ของนางอุษา นางเอกในกตอนบท
ละคอนเรื่องอุณรุท

ตำนานบทละคอนเรื่อง “อุณรุท”

ละคอนเรื่องอุณรุท มีปรากฏเป็นบทพระราชนิพนธ์
ในรัชกาลที่ ๓ คู่กันมากับบทละคอนเรื่องรามเกียรติ์และ
อิเหนา มีคำกาดอนกต่างอ้างไว้ท้ายเรื่องอุณรุทว่า

“อันพระราชนิพนธ์อุณรุท สมมุติไม่มีแก่นสาร
ทรงไว้ตามเรื่องโบราณ สำหรับการเฉลิมพระนคร
ให้รำร้องครั้นเครงบันเลงเล่น เป็นที่แสนสุขสโมส
แก้หญิงชายไพร่ฟ้าประชากร ก็ถาวรเสร็จสิ้นบริบูรณ์”

เรื่องอุณรุทที่นำมาแต่งเป็นบทสำหรับเล่นละคอน
ตั้งกาดอนคำเนนเรื่องแยกเพี้ยนไปจากอุณรุทคำฉันท์ แม้
จนชื่ออุณรุทก็เพี้ยนไปเป็นอุณรุท เนื้อเรื่องก็ต่างออกไป
ก็เห็นจะมุ่งแต่งขึ้นให้เหมาะแก่การเดินละคอนตามตนิยมกัน
และที่ในบทพระราชนิพนธ์ซึ่งนำมาไว้ข้างต้นว่า “ทรงไว้ตาม
เรื่องโบราณ” แสดงว่าบทละคอนเรื่องอุณรุทเคยมีมาก่อน

รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ก่อนไปถึงไหน เข้าใจว่า
กตอนบตระคอนเรืองอุณรุทคงจะเกิดชนภายหลังจากรัชกาล
สมเด็จพระนารายณ์ลงมาเห็นจะตกในราวสมัยกรุงศรีอยุธยา
คอนปลาย หรือถ้ากล่าวให้แคบเข้าก็ราวรัชกาลสมเด็จพระ
เจ้าบรมโกศ มีกล่าวไว้ใน “บุญโถงวาทคำฉันท์” ของ
พระมหานาค วัดท่าทราย ราวสมัยพระเจ้าอยู่หัว
บรมโกศ แห่งกรุงศรีอยุธยา แต่ถึงประพาสและสมัย
พระพุทธบาท เข้าใจว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๒๘๓ มีว่า

“ ละคอนกัฟอกร้อง สุธศัพทขัษขาน
ฉับฉ่ำที่ตำนาน อนิรุทธกินรี ”

ที่กล่าวไว้ว่า “อนิรุทธกินรี” ในคำฉันท์นี้ ก็เพราะ
ในเรื่องที่เป็นกตอนบตระคอนนั้น มีกล่าวไว้อีกคนหนึ่งว่า
พระอนิรุทธเสด็จประพาสไพรไปพบพวกนางกินนร ก็ทรง
พิศวาท จึงทรงได้คอนพวกนางกินนร แต่ก็ยังเรียกว่า
“อนิรุทธ” ไม่เรียก “อุณรุท” เหมือนในบทพระราชนิพนธ์
ในรัชกาลที่ ๓

ใน “เพลงยาวความเก่า” (ประชุมเพลงยาว ภาค
ที่ ๗) หมุดอายุ 15/03/2565 มีกล่าวถึงกาวฝึกหัดเด่นระคอนเรืองอุณรุทไว้ว่า

“มารำเรอให้เป็นที่ ดิริพิดา
ทั้งอุตสาห์เบือนบิดจริดงาม
ไปฝึกฝนกันที่ต้นลำไยเก่า
ข้างลำเนาสรรเพชญ์ปราสาทสนาม”

ข้อนี้ต้องความว่า ไปฝึกหัดตะคอนเป็นคัวนางศรีสุดา
ซึ่งเป็นนางรองในบทตะคอนเรื่องอุณรุท กันที่ต้นลำไย ใน
บริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงเก่า ในสมัยกรุง
ศรีอยุธยา และอีกแห่งหนึ่ง ปรากฏเป็นตำนานการตะคอนว่า
ในสมัยกรุงธนบุรี มีคัวตะคอนผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งเคย
เป็นนางเอกตะคอนหลวงมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา และได้มา
เป็นครูตะคอนครั้งกรุงธนบุรี มีชื่อว่า “จัน” ในเพลงยาว
ความเก่าเรียกไว้ว่า “จันอุษา” ซึ่งคงจะหมายความว่า
หญิงชื่อจันคนนี้ เคยแต่งตะคอนเป็นคัวนางอุษา นางเอก
ในเรื่องอุณรุท และแต่งคิมข่อยด้วย จนคนทั้งหลายขนาน
นามในคัวตะคอนเป็นสร้อยคิดชื่อตัวมาด้วย เช่นเดียวกับ
ที่เรียก “แย้มอิเหนา” “อัมย้าหรัน” “ทองใบเทศกรรฐ์”
และ “ทองค้ำพระราม” เป็นต้น ซึ่งมีประเพณีนิยมเรียกกัน
มาจนในชนหลังนี้

หม่อมอายุ 15/03/2565

ในสมัยกรุงธนบุรี ไม่พบหลักฐานว่าได้มีการแต่ง
 บทละครเรื่องอุณรุท และหากจะมีการแต่งละครเรื่องนี้
 กันบ้างในรัชกาลนั้น ก็คงจะใช้บทครั้งกรุงเก่าเท่าที่เหลือ
 มาและหากันได้ในเวลานั้น ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
 ราวต้นรัชกาลที่ ๓ กล่าวกันว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธ
 เดิศจักรัณชิต ยังเสด็จดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้า
 ดุขยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร และประทับอยู่ที่
 พระราชวังเดิม (ที่เป็นโรงเรียนนายเรือบัดนี้) ได้โปรด
 ให้ฝึกหัดละครคนผู้หญิงชนในพระราชวังชุดหนึ่ง ใช้บท
 ละครเรื่องอุณรุท ครั้งกรุงเก่า แต่เอามาตัดให้เหมาะแก่
 การแสดงละครในครั้งนั้น (บทที่ตัดนั้นยังมีอยู่ในหอสมุด
 แห่งชาติ เป็นหนังสือ ๑๕ เล่มสมุดไทย แต่ต้นฉบับที่มี
 อยู่ไม่ครบ) ความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
 จุฬาโลก ก็ทรงกริ้ว จนต้องเลิก เพราะมีกฎห้ามไว้
 แต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีให้เอกชน นอกจากพระเจ้าแผ่นดิน
 มีหรือฝึกหัดละครคนผู้หญิงไว้ในสำนัก เมื่อครั้งงานสมโภช
 พระแก้วมรกตในรัชกาลที่ ๓ ก็ปรากฏว่ามีเล่นละครเรื่อง
 อุณรุทสมโภชด้วย แต่งเรียกอุณรุท เช่นที่กล่าวไว้

หมดอายุ 15/03/2565

มะโทรศพทุกสิ่งเหล่านี้	ฉลองพุทธ พิมพ์เพื่อ
เล็งละคอนอนิรุท	รุ่นร้อย
พิลาสพิไลยสุด	จักรำ รำนา
แต่งแงงามอ่อนช้อย	เฉิดฉายโฉมสวรรค์*

บางที่การเดินตะคอนเรื่องอุณรุท ในคราวดมโภช
 พระแก้วมรกตครั้งนั้น คงจะเป็นคณะตะคอนของดมเด็จพระ
 เจ้าฟ้า กรมหลวงอิศรสุนทร (คือพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) ก็เป็นได้ และคงจะเดินตามบทครั้ง
 กรุงเก่า เพราะฉบับกรุงรัตนโกสินทร์ยังไม่ได้แต่งขึ้น ต่อ
 ด้วงมาอีก ๓ ปีจึงได้ทรงพระราชนิพนธ์บทตะคอนเรื่องอุณรุท
 ขึ้นมีกถาไว้ในบานแพนกว่า “ศุภมัศฺก คยุตศักราช ๓๓๕๘
 ปีมะแมนพศก เจตรมาต ๘ คคมถาพบุษยดิถีพุธวารบริจเฉท
 (กาล) กำหนด ดมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว อัน
 เสด็จดาวรดงวัดศปราชญ์ริมยท่งค่ำวันทราภิเศกพิมาณ
 ทรงพระราชนิพนธ์งานเรื่องอุณรุทเสร็จ แต่ ณ วัน ๕ ๖ ๗ คำ

* โคลงสุรเสวีพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
 ของ พระขำนิโวหาร หน้า ๒๐

มีแม่ นพศก* คัดรายวันได้ ๕ เดือน กับ ๓๐ วันบริบูรณ์
ทฤษฎายุคสมัยที่ดี”

แต่บ้านแพนกัน ไปได้ไปปรากฏอยู่ในฉบับที่เป็นด้านวง
ความทรงคัตของส้มเต็จ ๆ เจ้าฟ้า กรมหลวงอิศรสุนทร
เข้าใจว่าอาตมจะเขียนฉบับต้นกันในเวลาใดเวลาหนึ่ง มี
ข้อควรตั้งเกดที่ว่า “เจตมธ สัตตมภาพักขติพิชวาร”
ซึ่งแปลว่าเดือน ๕ แรม ๗ ค่ำ วันพุธนั้น ต่อในปฏิทิน
เป็นวันจันทร์ และนับแต่เดือน ๕ แรม ๗ ค่ำ มาถึงวันพุธ
ชน ๓ ค่ำ เดือนอ้าย ไม่ใช่ ๕ เดือนกับ ๓๐ วัน ถูก
เป็น ๗ เดือนกับ ๓๐ วันพอดี ทงทางที่จะคฤงได้จึงมีแต่
เพียงว่า ในปี พ.ศ. ๒๓๓๐ คอบที่ ๖ ในรัชกาลที่ ๓ นั้น
ได้มีบทระคอนเรื่องอุณรทเกิดชนด้านวงหนึ่ง คือด้านวงท
เรียกว่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๓ มีอยู่ ๓๘ เล่มสมุดไทย
เคยมีผู้นาออกตีพิมพ์จำหน่ายแล้ว เท่าที่เคยพบฉบับตีพิมพ์
ปรากฏว่าตั้งแต่เล่ม ๑ ถึงเล่ม ๘ สมุดไทย หรือตั้งแต่หน้า ๑
ถึงหน้า ๒๕๒ ตีพิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ ที่แพตรงหน้าตฤ

หมดยอายุ 15/03/2565

* ตรงกับวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๓๐

ต้นทาดยเมื่อ ร.ศ. ๓๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๓) ตั้งแต่เดิม ๘
ถึงเดิม ๓๒ ต้นมุดไทย หรือตั้งแต่หน้า ๒๕๓ ถึงหน้า ๓๗๖
ตีพิมพ์โรงพิมพ์หมอดมิต บางคอแหลม เมื่อ ร.ศ. ๓๒๓๖
(พ.ศ. ๒๔๑๗) และตั้งแต่เดิม ๓๓ ถึงเดิม ๓๘ ต้นมุดไทย
หรือตั้งแต่หน้า ๓๗๗ ถึงหน้า ๕๒๒ ตีพิมพ์โรงพิมพ์นายเทพ
แต่ตั้งว่าได้ตีพิมพ์มาแล้ว ๒ ครั้ง

เมื่อเทียบกับบทละครพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๓
ด้วยกัน เช่น อีเหนา และรามเกียรติ์แล้ว นับว่าบทพระราช
นิพนธ์เรื่องอุณรุทแต่งขึ้นก่อนกว่าเรื่องอื่น ส่วนนวนิยาย
การร้อยกรองก็สังเกตเห็นได้ว่า มีกลิ่นอายบทกลอนสมัย
กรุงศรีอยุธยา คิดมาเป็นอันมาก ตลอดจนราชประเพณี
เช่น บทกล่อมช้างดุ๊กหอดวงและอื่น ๆ สมควรที่ผู้ใฝ่ใจในราช
ประเพณีและวรรณคดีของชาติ จะหาอ่านหาศึกษาเป็น
อย่างยิ่ง

เนื้อเรื่องย่อ ๆ ตามพระราชนิพนธ์บทละครเรื่อง
อุณรุทในรัชกาลที่ ๓ มีอยู่ว่า ท้าวกรุงพาด (คือ พานะ)
ครองกรุงรัตน (คือ โสณิตปุระ) มีมเหสีฤทธิเป็นที่เกรง
ขามของมอถมนุชยและทวยเทพ ชอบประพฤติกินเม็นพาด

เที่ยวดมตุนางฟ้านางสวรรค์เมฆเทวดาเสียทุกอย่างก็ ทวยเทพ
ได้รับความเคียดแค้นมาก ทำกรงพาดเกิดความอึกเหิมใจ
วันหนึ่งนึกใคร่จะไปดอมดัดมดู่พระนางสุจิตรา มเหสีเอก
องค์หนึ่งของพระอินทร์ จึงขึ้นไปบนดาวดึงส์ แปรกาย
เป็นศุกุเอบอยู่ข้างประตูวิมาน วันนั้นท้าวด้หัดนยมเทว
ประสังข์จะเสด็จประพาสสวนจิตรดาววัน ก่อนเสด็จไปก็ไม่
ทรงไว้พระทัยอยู่แล้ว เมื่อออกจากห้องทิพวิมาน จึงทรง
ร้ายมนตร์ผูกทวารไว้เสีย ทำกรงพาดซึ่งแปรองค์เป็นศุกุ
อยู่ ถิ่นบุญญา เข้าไปหานางสุจิตราภายในวิมานไม่ได้
แต่จำมนตร์บทนโคธชนปากชนใจ ครั้นพระอินทร์เสด็จกลับ
มากก็ทรงร้ายเวทเปิดทวารเสด็จเข้าไป ทำกรงพาดจึงจำ
มนตร์โคธชกทงแก แล้วคนกถบนครของคน

ต่อมา พระอินทร์เสด็จประพาสสวนนันทวัน วันนั้น
กรงพาดกษณาเยยมกรายคุบนชนดาวดึงส์ออก พอรูว่าองค์
จอมเทพเสด็จประพาสอุทยาน เขาก็แปรรูปเป็นพระอินทร์
แล้วร้ายเวทเปิดประตูวิมานเข้าไปหานางสุจิตรา นางสุจิตรา
ถ้าคณว่าพระอินทร์เป็นพระสวามีเสด็จมา ก็กล้าเข้าทอน
รับด้วยความพิศวาท แดะกรงนแหะเป็นครงทพระอินทร์จะ
หมดอายุ 15/03/2565

ต้องเป็นไปอย่างบทพระราชนิพนธ์ที่กล่าวไว้เป็นความรู้รัก
ของพระอินทร์ว่า

“เสี้ยมเมียดเสี้ยมชีวิต น้อยจิตดีปมเลือดตาไหล”

เนื่องด้วยเหตุดังกล่าวนี้ นางสุจิตราจึงตาพระอินทร์
จุดติงมาเกิดในคอกบัวในสระโบกขรณีใกล้ตำหนักของพระ
ฤาษีทิวาส (ทูรวาส ?) ภายหลังกรุงพาดมาขอไปเลี้ยง
ไว้เป็นธิดาในนครของคน ปรากฏว่ารักใคร่โปรดปรานมาก

ร่วมสมัยเดียวกับกรุงพาดนั้น ณ กรุงฉรังกา
(หรือที่ถูกเป็น ทวารกา หรือ ทวารวดี แปลว่า “ เมือง
มีประตู ” มีเมืองซ้อนตั้งอยู่ในแคว้นคุชราชบุรี) พระ
นารายณ์ขอตัวนางมาเกิดเป็นพระกฤษณ์ครองกรุงฉรังกา
มีโอรสองค์หนึ่งนามว่า “ ไกรสูท ” ซึ่งตรงกับพระปรัทษณ์
ในวิษณุปุราณะ (บางที่จะเพี้ยนมาจาก “ กฤษณ์สูท ”
แปลว่า “ ลูกพระกฤษณ์ ”) ภายหลังพระกฤษณ์มอบให้
ไกรสูท หรือ ปรัทษณ์ ครองทวารกาแทน ปรัทษณ์
มีโอรสหลายองค์ แดงองค์หนึ่ง คือ อนิรุท หรือที่เรียก
เพี้ยนไปในบทพระราชนิพนธ์ว่า “ อุนรุท ” อุนรุทได้แต่ง
งานกับนางศรีสุตา ราชธิดาของอุนรุท ณ กรุงโรมราช

หมดอายุ 15/03/2565

วันหนึ่งอุณรุทกับพระชายาชื่อศรีสุดาหนีเสด็จประพาส
ป่า ไปพบกวางทอง พระชายาอยากได้ ขอให้พระดำ
มือช่วยตามจับ อุณรุทก็ทรงจับได้กวางทองไปจนพดัดพด
นิกายและพระชายา มาถึงคืนไทรแห่งหนึ่ง รุ่งเช้าเห็นรอยอุ
กก็เข้าพักอาศัย ฝ่ายพวกพดซึ่งมีพระพี่เลี้ยงทรงตั้งคานอยู่ ก็
ตั้งให้แบ่งพดออกเป็น ๒ ส่วน ๆ หนึ่งให้เชิญพระชายากลับ
เข้าเมือง ฝ่ายพระพี่เลี้ยงและพदनิกายอีกส่วนหนึ่งก็ออกติดตาม
ตามไปทันพระอุณรุทที่คืนไทร อุณรุทจึงให้พระพี่เลี้ยงบวง
สัตว์ดวงดึงเวพระไทรขอพักอาศัยในราตรีถาดนั้น เทพเจ้าซึ่ง
สถิตอยู่ ณ คืนไทรจึงส่งของถาดบวงสัตว์ดวงดึงเวของอุณรุท
ระกอดพदनิกายให้หลบหมดแล้วจึงอุ้มพาอุณรุทไปยังปราสาท
ของนางอุษา ณ กรุงรัตน หรือ โศคนิตปุระ

บทประพันธ์หรือเหตุการณ์ตอนนั้น เรียกกันว่า “พระ
ไทรอุ้มส้ม” กวีมักชอบนำมาแต่งอ้างอิงในหนังสือเพลงยาว
และกลอนนิราศต่าง ๆ บ่อย ๆ เช่นในโคลงนิราศกรุงเก่า
ของหลวงจักรปาณี (อุกฤษ) ยังกล่าวไว้บทหนึ่งจนถึง
บางไทร ว่า

หมดอายุ 15/03/2565

บางไทร ไทรเทพไท
โอบองค์พรหมอนุรุธฤทธิ
วางสมอุษานิทร
วานพระถ่อมถนอมขำ

สิงสถิตย์ นัฏ
ร่อนฟ้า
ถนอมแนบ นางเฮย
คู่ค้างคืนสม ฯ

เมื่อพระไทรเทพเจ้า วางพระอุณรุทลงบนแท่นเคียง
ข้างนางอุษา แด้วก็มาคิดว่า ถ้าให้ตั้งต้ององค์ตั้งหนา
ปราศรัยกันได้ ก็จะได้ตามนามและวงศ์แต่จะเกิดภัยมาก
จึงร้ายมนตร์ผูกโอบชูเดี่ยวตั้งต้องคนมิให้ตั้งหนากันได้ ปลูก
ให้ตั้งองค์คืนบรรทม แด้วพระไทรก็กลับวิมาน ออกด่า
ดัดความขำไปว่า พอละไถ่รุ่งแจ้ง อุณรุทกับอุษากำตั้ง
นอนหลับอยู่เคียงกันบนพระแท่นบรรทม พระไทรเทพเจ้าก็
มาพาอุณรุทกลับไปยังที่พักใต้ต้นไม้ตามเดิม

คราวนี้ ทางฝ่ายอุณรุทคนชนไม่เห็นอุษาก็คิดถึงไถ่
โหดหง พวกพระพี่เลี้ยงทั้ง ๕ จึงช่วยกันพากลับเข้าเมือง
ฝ่ายอุษาก็เช่นเดียวกัน คนชนไม่เห็นอุณรุทก็หงโหดคิดถึงไถ่
นางพระพี่เลี้ยงทั้ง ๕ ช่วยกันแก้ไขไม่สำเร็จ นางศุภลักษณ์
หรือออกชื่อหนึ่งว่า จิตรเลขา คังถั่วแฉ้วข้างต้นนั้น เป็น
นางพระพี่เลี้ยงที่เฉยวณดาสดำมารภคนหนึ่ง ประกอบทั้ง

เป็นผู้คิดปในทางวาทรูปต้นชื่อ จึงรับอาตำนางอุษาเที่ยว
ไปทุกตวรรคชนฟ้า เทียววาทรูปเทวดามาให้นางอุษาคู ว่า
เป็นคนเดียวกับผู้ทมา่วมแทนบรรจฐรณ์หรือไม่ แด้วไป
เทียววาทรูปมนุษย์ผู้มฤทธิใหญ่ยิ่ง โนมมนุษย์โตกมาให้นาง
อุษาตรวจดูอีก

ตอนที่นางศุภลักษณะ เทียวไปวาทรูปเทวดาในตวรรค
ชนฟ้าัน เมื่อเข้าไปในหมู่เทวดาพวกไหน กาดังจับระบำ
รำพ้อน ในทางนาฏศิลป์ ก็แสดงระบำรำพ้อนไปกับเขาด้วย
เคยมีระบำแบบหลวง เรียกว่า “ศุภลักษณะวาทรูป” แต่
มีบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า
อยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ให้ราชเสวกในกรมมหรศพเดิน
ถวายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น ทรงพระราชนิพนธ์ชนเป็นโคลง
พระราชนิพนธ์บทเริ่มว่า

๑ จักแถลงระเบียบเหล่านี้	ระบำ
ตามแบบหลวงท่านกำ	หนดไว้
ศุภลักษณะวาทรูปจำ	จดเทพ
<small>หมดยุ 15/03/2565</small>	
เพื่ออุษาหน่อไท	สิบรูคูสมร ๗

แต่มีบทระบำดำหรับขับร้องรองเกล้า ซึ่งคุณหญิงเทศ
 นิฎกานุกฤษ์ เคยร้องให้ข้าพเจ้าจดจำไว้เมื่อ ๒๐ กว่าปี
 มาแล้ว เป็นคำกลอนบทตะคอน เคยนำไปส่งมอบกับบท
 พระราชนิพนธ์เรื่องอุณรุทในรัชกาลที่ ๓ เห็นได้ว่า คัด
 บทมาจากพระราชนิพนธ์เรื่องนั้น แต่เอามาปรับสัมผัสใน
 ทางกลอนและเชื่อมความเสียใหม่ ยิ่งทราบไม่ได้ว่าใครเป็น
 ผู้ปรับบท

บทระบำตอносกุลลักษณะวาตรูป

— ร้อง “บ่องหงิด” —

เมื่อนั้น	ฝ่ายฝูงเทพไทถ้วนหน้า
ขยับย่างนวยนาดเข้ามา	ใกล้ฝูงนางฟ้ายุพาพาน
แล้วซัดสองกรอ่อนซด	ทำท่าพระรถโยนสาร
เรียงรอกคลอเคล้าเขาวมาล	ประโลมลานทอดสนิทไปในที่
นางสวรรค์กัณกรบ่องบัด	บิดสบัดเข้ียงบ่ายชายหนี
เทพบุตรราท่ามาตคิล	ท่วงที่เว้ยนตามอันคับไป ฯ

หมดอายุ 15/03/2565

— ร้อง “เซ็ดนึ่ง” —

ระเห็จเหินดำเนินพระเวหน วิมานบนบาดาลดำได้
วาดรูปอินทราสุราไลย เทพไทครุททาวาสุกรี
วาดรูปพระพายอันเรื่องฤทธิ์ พระอาทิตย์ผู้รุ่งรัศมี
พระเพลิงเริงแรงฤทธิ์ ทั้งพระมาดลอันศักดิ์ดา
รูปท้าวโลกบาลอันชาญพิศ ช่างประจำทั้งสี่ทิศ
รูปท้าวเวศสุวรรณมहिมา ได้ด้วยฤทธาสูริ
เสร็จแล้วก็กลับระเห็จจร มาโดยอัมพรวิถิ
เร่งรีบเร็วมาในราตรี ทนายมุ่งบุรีรัตนา ฯ

— เซ็ด —

ครั้นนางศุภกษณ^๕ไปเที่ยววาดรูปเหล่านั้นมาให้นางอุษา
ก็ไม่ตรงกับผู้ที่นางมุ่งหมาย นางจึงไม่วายเสว^๕รำไศก ภายหลัง
ศุภกษณ^๕ไปวาดเอารูปพระอุณรุทมาให้ นางก็ค^๕ใจขอร้อง
ให้ศุภกษณ^๕ช่วยเหลือ นางศุภกษณ^๕จึงเหาะไปอ^๕ม^๕เอา
พระอุณรุทมายังปราสาทของนางอุษา ตอนน^๕เรียกก^๕น^๕ว่า
“ศุภกษณ^๕อ^๕ม^๕สม” มีบทขับร้อง พระนิพนธ์ของสมเด็จพระ
เจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงปรบ^๕ไว้

หมตอายุ 15/03/2565

บทร้องระบาคอน “ศุภกษณัฎฐาครูป” และคอน
 “ศุภกษณัฎฐมถัม” ตามที่กล่าวมานี้ เป็นเรื่องตอนต้น
 ของบทละครนอกคักดาบรพวีเรื่องอุณรุท พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้า
 เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งกรมศิลปากรเคยจัด
 ฝึกซ้อมและนำออกแสดงมาแล้ว ณ โรงละครกรมศิลปากร
 เมื่อระหว่างวันที่ ๓๐ มีนาคม ถึงวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๓.

หมดอายุ 15/03/2565

บันทึกสอบเทียบ

อนิรุทธคำฉันท์ฉบับพิมพ์ กับ ฉบับสมุดไทย ๙ ฉบับ

นายตรีศ เวียงทงอี เปรี๊ยะญ

ผู้สอบและบันทึก

หมดอายุ 15/03/2565

อนิรุทธคำฉันท์

สมุดไทยเล่ม ๑-๒ สอดเทียบกับฉบับพิมพ์

๑.	สมุดไทยคำเลขที่ ๔-๕๓/ก	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๒.	สมุดไทยคำเลขที่ ๕-๕๓/ง	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๓.	สมุดไทยคำเลขที่ ๖-๕๓/จ	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๔.	สมุดไทยคำเลขที่ ๗-๕๓/ฉ	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๕.	สมุดไทยคำเลขที่ อ. ๓/ผ	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๖.	สมุดไทยคำเลขที่ อ. ๓/ฝ	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๗.	สมุดไทยคำเลขที่ อ. ๓/พ	เล่ม ๑ อักษรเต็มรงค์
๘.	สมุดไทยคำเลขที่ อ. ๓/ป	เล่ม ๑ อักษรเต็มคินต์อขาว
๙.	สมุดไทยคำเลขที่ ๒-๕๓/ก	เล่มเดียวจบ อักษรเต็มฝุ่น
๑๐.	สมุดไทยคำเลขที่ ๑๘/ฆ	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๑.	สมุดไทยคำเลขที่ ๑๘/จ	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๒.	สมุดไทยคำเลขที่ ๖-๕๓/จ	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๓.	สมุดไทยคำเลขที่ ๗-๕๓/ฉ	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๔.	สมุดไทยคำเลขที่ ๕-๕๓/ง	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๕.	สมุดไทยคำเลขที่ ๑๘/ค	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๖.	สมุดไทยคำเลขที่ ๔-๕๓/ก	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๗.	สมุดไทยคำเลขที่ อ. ๓/ฝ	เล่ม ๒ อักษรเต็มรงค์
๑๘.	สมุดไทยคำเลขที่ ๒-๕๓/ก	เล่มเดียวจบ อักษรเต็มฝุ่น

อนิรุทธคำฉันท์

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๑	๗	เรื่องรอบฟ้าห้า	๘ ฉบับ—เป็น . .	ฟ้าห้าจรดจรด
เพ็ญพุด เทียมทิพย เทียรทิพยจำรูญ
จำรูญ
๑	๑๒	ระวิบจรป่าดบ้ายดม	๘ ฉบับ . .	จรแปมปานดม แต่
เลขที่ ๒—๕๓/ก. เหมือนฉบับพิมพ์
๑	๓	ปทุมกุดมถระ	๘ ฉบับ—	ปทุมมาศถระ
๑	๒	ถระดมถระดอน
เดือนผกา	๗ ฉบับ—	เดือนผกา ๖—๕๓/จ
และ อ. ๓/พ เหมือนฉบับพิมพ์
๑	๔	บรรดานทิง
ชายชม	เลขที่ ๕—๕๓/ง และ	๗—๕๓/ฉ
บรรดานทิงชายชายชม
๑	๘	พระดานเดือนแก้ว
แกมกต	๕—๕๓/ง	และ ๒—๕๓/ก เป็น . . เดือนแก้ว . .
แต่ อ. ๓/พ, อ. ๓/ป เป็น . .
เดือนแก้ว . .

หมดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๓	๘	ได้สุทริณฤต	๘ ฉบับ—ได้สุทริ . .
			แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๔	๑๕	ปานบัทหมกระหัด	๘ ฉบับ—ปานบัทหม
		เนื่องนี้—รัช . . .	๒-๕๓/ก เป็น ปานบัทหม
			อ. ๑/๘ เป็น บางบัทหม
๕	๘	จรรจิกนฤญ	๘ ฉบับ—จรรจิก ต่างแต่ต่าง
		เวจวรรณ	ฉบับเขียนนฤญ เป็น นฤญ-เวจ
			วรรณ เป็น เวจวรรณ
๕	๑๖	บันเดียนบันดัม	เลขที่ อ. ๓/พ และ อ. ๓/ป เป็น
		ประติภา	บรรดัญ . .
๖	๖	กนามนาคครุฑ	๘ ฉบับ เป็น—นาคครุฑประดับ
		ประดับ	(ไม่มีกนาป)
๘	๒	อาจอน์ฮาดอ์วรค์	๘ ฉบับ—อาจอน์ฮาดอ์วรค์
			แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๘	๘	แต่ตั้งดงจากฟ้า ยาครหัด้าเด็ค ดัคษณ	๘ ฉบับ	ดางฉบับ—แต่ตั้งดง . . ยาครหัด้า . .
๘	๓๓	แต่ตั้งเพดงพิน	๘ ฉบับ	ดางฉบับ—แต่ตั้ง . . ดางฉบับ—แต่ตั้ง . .
๘	๒	พิบุษบาพูด	๘ ฉบับ	—พิบุษบาพูด แต่ ๒—๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๘	๘	แก่วนแกถ้ว กามบุคร	๗ ฉบับ	ดางฉบับ—แก่วนแกถ้วกาม บุคร ดางฉบับ แก่วนกถ้ว . . แต่ ๒—๕๓/ก และ ๕—๕๓/ง เหมือนฉบับพิมพ์
๘	๓๓	ประกาศโดยนาม	๘ ฉบับ	—ประกอบ . . แต่ ๒—๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๓๐	๕	บัตนพดัมเต็จหถาน	๘ ฉบับ	—ปางน . .
๓๐	๓๓	ดหนองเฉนยรแด แหวกบว	๘ ฉบับ	—ดหนองเฉนยรระแวกบว

หมุดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๓๓ ๓๕-๓๖ พรรณรายเพรค
กรคักคัก ๘ ฉบับ . . . เพรค ตระศักคัก (อ่าน
— เพรค ศตระศักคัก, ตระ ศักคัก =
ตระสัก?) แต่ ๒-๕๓/ก เป็น
. . . เพรค ตระศักคักคัก
- ๓๒ ๓ พดหยหยรณรงค ๘ ฉบับ— รณรงค
- ๓๓ ๓ พดหยหยคู้รำ ๘ ฉบับ— . . . คู้รำ เป็นประจำรา
นิเป็นประจำราช แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๓๓ ๓๕ ย่างกำยำเทียม ๘ ฉบับ—หย่าง . .
แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๓๔ ๓ พดรรถตายทอง ๘ ฉบับ— . . . รยทอง
- ๓๔ ๘ กุทัณฑค้ำกำแแต่ง ๘ ฉบับ— . . . กำกำแแต่ง
- ๓๔ ๓๖ พิพิธแถ่นแถ่นด้าด้า ๘ ฉบับ—พิพิธแถ่นด้าด้า (ฉบับ
พิมพ์เกินไป—แสนหนึ่ง)
- ๓๕ ๕ แม้มมาแต่ไทด ๒-๕๓/ก เป็น แมนมมาแต่ไทด
- ๓๕ ๗ พดเพียงพานร ๘ ฉบับ—พดคือ . . .
เรื่องฤทธิ แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๑๕ ๘ ฅบคองแต้ครือ ๒-๕๓/ก-ฅบคองแต้ครือ
- ๑๕ ๓๐ กเด็ยชวคตมตายดาญ ๘ ฉบับ . . ชวคตมตายดาญ
- ๑๖ ๓๓ อ้าพระเต้คจพน ๘ ฉบับ- . . พระจเต้คจ . . .
ผู้เดียว ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๑๗ ๕ ฉ้าบาคควยพทจะ ๘ ฉบับ- . . พทจะฉ้าเคญ
ฉ้าเคญ
- ๑๗ ๕ อ้าพระเต้คจพน ๘ ฉบับ- . . พระจเต้คจ . . ๕-
จ้ารัด ๕๓/ง ฉ้าพระจเต้คจพนประกาศ
- ๑๗ ๕ พวรรณแต้แต้ ๑. ๑/พ และ ๑. ๑/ป พันแต้แต้ . .
จ้ารัดองค้
- ๑๗ ๖ รุ้ตผู้่นถของอาย ๘ ฉบับ- . . ฝ่นถของอาย
แต่ ๑. ๑/พ, ๑. ๑/ป เหมือนฉบับพิมพ์
- ๑๗ ๘ รตร์กบร้างโรย ๘ ฉบับ- . . ฎร้าง บ้าง . .
ฎร้าง บ้าง
- ๑๗ ๑๒ อย้าททขระไน ๘ ฉบับ- . . กระชุน
หมตอ้าย ๒๕/03A2565
แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๑๗	๑๕	ประดับนัย	๘	ฉบับ—ประดับ . . .
		ตำราอนุกรม		
๑๘	๒	แต่ก็แต่ตั้ง	๗	ฉบับ — . . . เสร็จไต่จรดง
		ไต่จรดง	๒	— ๕๓/ก, อ. ๓/ผ เหมือนฉบับพิมพ์
๑๘	๑๓	แต่ตั้งเหนือรถ	๕	— ๕๓/ก, อ. ๓/ผ เสร็จเหนือรถ . .
		รัตนรังรอง		
๑๘	๑๗	ป่าดงพงหลวง	๘	ฉบับ — . . . หลวงคุณุระการ
		ตระการ		
๑๘	๑๘	ขรดักขรดอง	๘	ฉบับ — . . . ขรดองคองไพร
		คองไพร		
๒๐	๑๓	ศัรศัรกษัตริย์	อ. ๓/พ . .	ศัรศัรจักร์
๒๐	๑๕	คายคือตุกมรณ	อ. ๓/พ, อ. ๓/ป . .	ตุกมอน
๒๓	๓	บัคเตือโคร่ง	๖	ฉบับ — . . . เตือโคร่ง . . .
		เคิบควยง	แต่	อ. ๓/พ, ๒ — ๕๓/ก, อ. ๓/ผ
				เหมือนฉบับพิมพ์

หมุดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๒๓ ๕ แด่เด็บบจระแปดม ๘ ฉบับ - ต่างกันเป็น . . จร
 ปลายจวี่ แปรตบ . . บ้าง . . จรแปม . . . บ้าง
 เหมือนฉบับพิมพ์ บ้าง
- ๒๓ ๗ นวยฉนมบัไชย อ. ๓/พ และ อ. ๓/ป เป็น . ฉนั๊ก
 ที่เดี่ยวแทง (ชนั๊ก) . . .
- ๒๓ ๓๓ บัดฉนมทา ๘ ฉบับ - . . . มหิษรา
 มหิงส์รา
- ๒๓ ๓๓ ชค็อฑูรพิ์เพรง ๗ ฉบับ - เหมือนฉบับพิมพ์
 ๒-๕๓/ก, อ. ๓/ฝ เป็น . . ฑูรพิ์เพรง
- ๒๓ ๓๓ ออกจากถ้ำ ๘ ฉบับ - ต่างกันเป็น . . ฑุมพด . .
 ฑุมพดถ้ำแดง บ้าง . . . ฑุมพด . . บ้าง
 ฑุมพน . . บ้าง . . . พุมพน . . บ้าง
- ๒๓ ๓๖ จุดเพลิงพพดาม อ. ๓/พ, ๕ - ๕๓/ง, ๗ - ๕๓/ฉ,
 หมดอายุ 15/03/2565
 พวรรณราย อ. ๓/ป เป็น . . . พวรรณพพราย

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๒๒	๑๓	บัตแควตเพดิง	๘ ฉบับ — ... แควตไฟ ...
		เคบเวิงเวง	แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๒๒	๑๖	คเคยคกัร็อง	๘ ฉบับ — ... รัองแควตผ้ง
		ผาดผ้ง	แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๒๔	๕	เด็รจมถ้าง	๘ ฉบับ — ... พญาถ้าง
		พระยาถ้าง	
๒๔	๗	คแคะนาค	อ. ๑/พ. แคะ อ. ๑/ป เป็น ...
		เนองกือ	เนองหือ
๒๔	๑๒	ค็อถังปทุมเก็ตร	๘ ฉบับ — ... ปทุมเก็ตร
			แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๒๔	๑๔	คระเคชเกรงไกร	๘ ฉบับ — ... เกรียงไกร
๒๔	๑๕	แควแปดบปดาม	ถ้างฉบับ — แควแปดบ ...
		เพียงเปดวไฟ	
๒๕	๒	ตู่ตั้งหึ่งตั้ง	๘ ฉบับ — ตั้งตั้งหึ่งตั้ง ...
		ตั้งหิวราช ..	

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๒๖ ๑ ยิงยงศิริวร ตึกคัย . . . ๒. ๓/พ และ ๒. ๓/ป เป็น ยิงยง ตึกคัย . . . ตึกคัย . . . เป็น . . . ตึกคัย . . . ทั้ง ๘ ฉบับ
- ๒๖ ๘ รวยรอบสระศรี เรียงไร ๘ ฉบับ — . . . เรียงไร แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๒๗ ๑๑ พิษมัยแดดาญ หฤไทย ๗ ฉบับ — . . . เดวดาญ . . . ๒. ๓/ฝ เป็น . . . แด้วดาญ . . . แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๒๗ ๑๓ คาดงน จงกถนี้ . . . ๘ ฉบับ คาดงนกถนี้ (ไม่มี-จง) แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๒๗ ๑๓ หักเหตองหวัแวง ๘ ฉบับ—หวัหดง . . . แต่ ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๒๘ ๑๔ พิธาดโคย พระไทโร ๕ - ๕๓/ง และ ๖ - ๕๓/ฉ เป็น ดิธาด . . . ๗ - ๕๓/ฉ เป็น . . . พระไทโร (เหมือนฉบับพิมพ์) แต่อีก ๘ ฉบับ เป็น . . . พระไทโร

หมดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๓๐	๑๖	บพิศผ้าน	๘ ฉบับ - บพิศผ้าน . . .
		ดำเนียงหวด	๒ - ๕๓/ก เขียนตกไป
๓๒	๓๘	ฉโนทรถ	๘ ฉบับ - คโนทรถ . . . (คโน =
		มดงเมด็อง	โน มีใช้ในฉันทมากเรื่อง)
๓๓	๓	แตมาอยู่	๘ ฉบับ - . . . จรดัมเมือง
		จรวัดเมือง	อ.๓/พ เหมือนฉบับพิมพ์
๓๓	๖	ตมเด่น่หบาทบง	๘ ฉบับ - ..บานบง กษพัคคร..
		กษพัคครพิมพ์ทอง	แต่ ๕ - ๕๓/ง เหมือนฉบับพิมพ์
๓๔	๒	กัคำรัด	๘ ฉบับ - . คำรัด . . .
		รำพึงไฉน	
๓๔	๔	ฉนรรคัน	๘ ฉบับ - ทรคัน . . . (ไม่มี ฉ)
		เรื่องรอง	๒ - ๕๓/ก ไม่มีบท ^๕ (เขียนตก)
๓๔	๗	บมัตูรียนฉงัน	๖ ฉบับ - เหมือนฉบับพิมพ์ ๒ -
			๕๓/ก เป็น บมัตู ^๕ . . . อ.๓/พ
			และ อ.๓/ป เป็น บมัตู ^๕ ฉงัน

หมดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๓๔	๘	ดวงใจคำนึง พรรณ มิใช่ พักตร์...	๘	ฉบับ — ดวงใจคำนึงพรรณ ณ ใช่พักตร์... ๒ — ๕๓/ก เหมือน ฉบับพิมพ์
๓๕	๘	ใครโทะจะ เท่าเทียม	๘	ฉบับ — ใครโทะ ..
๓๕	๓๕	งามคือดาว วิริบคม	๕	๕ — ๕๓/ง, ๖. ๓/พ, ๒ — ๕๓/ก, ๖. ๓/ฝ, ๔ — ๕๓/ค, ๗ — ๕๓/ฉ, ๖. ๓/ป เป็น งามคือดาว ...
๓๕	๓๖	อย่าพร้อง ชแม่พรหม	๘	ฉบับ — .. ชแม่พรหม
๓๖	๕	ดาตองวิริบมัน	๘	ฉบับ — ดาตร์ ...
๓๖	๘	แก้มบรวงค เปรมปรีดิ์	๘	ฉบับ — แก้มบรวงสุ ..
๓๖	๓๓	จำคอคือมฤคิ	๘	ฉบับ — เจาคอ ...
๓๖	๓๒	พักตราพบุพรรณ คือคังจันทร เพ็ญพาด	๘	ฉบับ — ไม่มี "ดั่ง" (อ่าน — พักตราพบุพรรณ คือจันทร เพ็ญพาล)

หมดจด ๒๕๖๕

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๓๖	๑๕	ยดระด้อยต์โรธา	๘ ฉบับ . . .	ด้อยต์โรธา
๓๖	๑๗	ซงชายยรยง	๘ ฉบับ — . . .	ยรยงยง
๓๗	๓	ไปเขียนชู่แฝง	๘ ฉบับ — ไปเขียน . . .	
			แต่ ๒-๕๓/ก	เหมือนฉบับพิมพ์
๓๗	๗	มองตั้งตีณ	๘ ฉบับ — . . .	ปีพาทย . . . ๒-๕๓/ก
		พาทยบรรเดง	แะ ๕ — ๕๓/ง	เหมือนฉบับพิมพ์
๓๗	๘	ไปเขียน	๘ ฉบับ — ไปเขียน . . .	
		เขียนชาย	๒-๕๓/ก	เหมือนฉบับพิมพ์
๓๗	๓๕	นฤเบศร์ยง	๘ ฉบับ — . . .	จิมจอม บ้าง
		จิมจอม	. . .	จิมจอม บ้าง
๓๗	๑๖	อมฤตยภาพิมด	๘ ฉบับ —	อามฤตย . . .
๓๗	๓๗	เฮอังกัดอครน	๘ ฉบับ —	เฮานฤปลอครน
๓๗	๕	คำวิหคัคควณ	๘ ฉบับ —	คำวิหคัค . . .
		เกรียว	แต่ ๒-๕๓/ก	เป็น คำวิหคัค . . .
๓๗	๖	คิ้ววัดตตา	๘ ฉบับ —	เกรียวทอง
		เกลียวกรอง		

หมดอายุ 15/05/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๓๘	๓๓	แพรวัวพร้าอพรหมาน ๘ ฉบับ—แพรวัวพร้าง..	
			๒-๕๓/ก เป็น แพรวัวพร้าอ ..
๔๐	๓	วิหคเทียบทรง	๘ ฉบับ— .. เทียมทรง
๔๐	๒	พระพาหนะตุคา	๘ ฉบับ— .. พาหนะพาตตุคา
๔๓	๓	ต๋องต๋มต๋องต๋ข	๘ ฉบับ— เฝองใน
		เฝองใน	
๔๒	๘	ปานบุษบับุษา	๘ ฉบับ—ปานบุษบับุ... ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๔๒	๓๓	อนงคพงา	๕ ฉบับ—อนงคองพงา เหมือนฉบับพิมพ์ ๕ ฉบับ
๔๓	๕	โตมณตักุควร	๘ ฉบับ— .. ตมณตักุควร
๔๓	๓๓	แทบทรงเทียบ	๘ ฉบับ— .. เทียมทรงแทบ
		ทรงแทบ	๒-๕๓/ก แทบทรงแทบทรงแทบ
๔๓	๓๓	อรอรพทข	๘ ฉบับ—อรอรพทข ๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์

หมดอ ๑๕/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๔๓	๓๖	มตยตุษตุษมตม	๕ ฉบับ—เหมือนฉบับพิมพ์ ๒—
๕๓/ก มตยตุษตุษมตม อ. ๓/พ
และ อ. ๓/ป เป็น . . . ตุษตุษ
แต่ อ. ๓/ฝ เป็น มตยตุษมตม
๔๕	๕	เทพารักษ์ปราณ
ปรารมภ์	๘ ฉบับ—ต่างกันเป็น . . . ปราศ
ปรารมภ์ บ้าง . . . ราชปรารมภ์
บ้าง . . . ริษ-ปรารมภ์ บ้าง .
. . . ราชปรารมภ์บ้าง
๔๗	๒	กัคคค่านิ่งเน่งนาน	๘ ฉบับ— . . . เน่งนาน
๒-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
๔๘	๔	บเห็นตรงองค
คอมทน	๘ ฉบับ—บเห็นตรงอง . .
๔๘	๘	ถนถนทพถง	๘ ฉบับ—ถนถนถบ . . .
แต่ ๒-๕๓/ก. . . ทบถง . . .
๔๘	๓๕	นฤกฤษณถมม	๘ ฉบับ—นฤปกฤษณ . .

พระทวาร
หมดยอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๕๘ ๓๕ เร่งคิดเร่งทุกข์ ๘ ฉบับ— จิตรมมร
 เร่งมเมอจิตคมัน (มัน)
- ๕๐ ๓๓ บันเอมโอรโถมนาง ๘ ฉบับ— . . โอรชู . . (ตรวจ
 ๘ ฉบับ)
- ๕๓ ๓๔ พระศรีวิค๑ ๗ ฉบับ—พระศรีวิค๑เยาวมาตย์
 พระเยาวมาตย์ ๓๘/๗ เป็น พระศรีวิค๑ศรีพระเยา
 มาตย์
- ๕๓ ๓๖ พระองค๑นพาด ๘ ฉบับ—พระองค๑นพาด เพญ
 แดเพญ (อ่านพาล ลเพญ)
- ๕๒ ๗ เดชาพระด๑ข๑ม๑ด๑ด๑ด๑ ๘ ฉบับ เดชาด๑ข๑ม๑ . . (ไม่มีพระ)
- ๕๒ ๓๓ เทพ๑ษ๑ก๑ม๑ม๑ค๑ ๗ ฉบับ— ๑รพ๑ษ . . .
 ๑รพ๑ษป๑ข๑ร๑ ๔—๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์
- ๕๒ ๓๕ เดชาข๑ม๑น๑ข๑บ๑ด๑ท๑น ๓๘/๗ เป็น เดชาข๑ม๑น๑ . . .
- ๕๓ ๒ อ๑ท๑น๑น๑ไ๑ ๖ ฉบับ— . . น๑ไ๑ . . .
 บ๑ว๑ร๑เย๑อ ๒—๕๓/ก . . น๑ไ๑ . . .
 ๔—๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์

หน้า ๑๕ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๕๓	๘	ชกเด็กพิงพานพาด	๘ ฉบับ—ชกเร็กพะพานพาด
๕๔	๓๓	เดชาตมเต้า พระสุตฺรชฺญ	๘ ฉบับ—เป็น ศักฺชญ บ้าง . . . ตฺชญ บ้าง . . . ตฺชญ บ้าง
๕๔	๓๔	ผู้มาแต่พยตมตมร	๓๘/ฆ, ๓๘/ก และ ๗-๕๓/ฉ เป็น ผู้มาแต่พยมาตมตมร
๕๕	๓๓	ก่าตฺรคโคกและ ประปราน	๘ ฉบับ—ไม่มี “และ”
๕๖	๓	ชาน ^๕ และรูปท้าว	๘ ฉบับ—ชาน ^๕ และรูปท้าว ชาน ^๕ . . .
๕๖	๓๔	คตโตนิบวรบุรี	๘ ฉบับ—เขียนต่างกัน เป็น . . บุรี และ บวรณ บ้าง
๕๖	๓๕	ในยอคปรางตุตุงคฺต	๘ ฉบับ— . . . ตุงคฺต
๕๗	๓	จิงเออนอมฤคย ^๕ โองการ	๘ ฉบับ—จิงเออนอามฤคย . . ๒-๕๓/ก จิงเออนอามฤคย . . (ตรวจ ๘ ฉบับ)
๕๘	๓	ตมกนิตฺวตมคิ ^๕ ของโ	๘ ฉบับ— . . . นอกโ ๕-๕๓/ก เหมือนฉบับพิมพ์

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๕๗	๔	กัณฑ์พระวินิจฉัย	๘ ฉบับ— . . .
			วินิจฉัย
			๘-๕๓/น. . .
			วินิจฉัย
๕๗	๘	กัณฑ์บริวาร	๘ ฉบับ—ก็เห็น . . .
			๔-๕๓/ค เหมือนฉบับพิมพ์
๕๗	๓๓	คดีหนัก	๓๘/จ—คดีหนักใช้ดี
๕๗	๓๔	ดมฝนบดขององค์	๘ ฉบับ— . . .
			แม่ของค์
๕๗	๒	มกุฎเกดอสูรา	๘ ฉบับ—มกุฎ . . .
๕๗	๓๓	กระท่อมเกวียน	๘ ฉบับ— . . .
		ครนเควง	ครนเควง
๕๗	๓๗	นายกษอกา—ด . . .	๒-๕๓/ก นายกษอกา—ด . . .
๖๐	๓๗	จักรจักรกำจายศร	๘ ฉบับ—จักรจัก . . .
			แต่ ๓๘/ค เหมือนฉบับพิมพ์
๖๓	๔	สัตว์ดมสัตว์ดอนดาญ	๘ ฉบับ—สัตว์หลบ . . .
			๓๘/ค เป็น สัตว์หลบ . . .
๖๓	๓๓	ต้นาวดำศร	๘ ฉบับ—ต้นาวดำศร

หมดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๖๓	๒	แถบคหวประทะ พ	๘ ฉบับ—แถบคหวประทะ พ
๖๓	๓	๕, ๑ ๕ นวาพชยาดชย	๘ ฉบับ—นวาพชยาดชย
๖๓	๓๒	ปรกอบปรกอบ ยทชยทช	๘ ฉบับ แดกเป็น ปรกอบปรกวด บ้าง ปรกอบปรกดรณยทช บ้าง และเหมือนฉบับพิมพ์ บ้าง
๖๔	๕	บอาจหาญฤ	๘ ฉบับ— . . . หาญคือ บ้าง . . . หาญคือ บ้าง
๖๔	๖	พินาศเนื่องคือ	๓๘/๗ . . . เนื่องคือ
๖๖	๓๓-๓๒ . . .	ประทะเทียบ	๓๘/๑ . . . ปรทปรเทียบ
		กตอนผลาญ (กลอนผลาญ) ๘ ฉบับ—กตอน ลาญ
๖๘	๒	กักกประหม่าบัวใจ	๘ ฉบับ—ต่างกันเป็น บัวใจ บ้าง บัวใจ บ้าง
๖๘	๕	ขมคัมกับแก้ มารมรณ	๘ ฉบับ—ต่างกันเป็น ขุ่มคัม . . . บ้าง ขุ่มคัม . . . บ้าง

หมดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๖๘	๓๓	พานาตุรเว้ง กุมภานัท	๘ ฉบับ—ต่างกันเป็น . . กุมภาด, กุมพาด, กุมภาน ๒/๕๓ ก เป็น กุมภานัท
๖๘	๓๕	ครองคร่ำพระบาท	๘ ฉบับ—ครองคร่ำ . .
๖๘	๖	ก็อยู่ดำดัมกับมือ	๗ ฉบับ— . . กำดัมกับมือ แต่ ๓๘/ค และ ๕—๕๓/ค เหมือน ฉบับพิมพ์
๗๑	๘	เพราะเพื่อไปพาน พวกพาด	๘ ฉบับ— . . ไปพานพระพาด
๗๒	๘	ขุบตดาบตันตักนชี่	๘ ฉบับ— ตักนชี่
๗๓	๒	ก็ราญตะระณรงค์	๘ ฉบับ— . . ตะระรงค์
๗๓	๗	ศร์อักษนิวาต	๘ ฉบับ—อักษนิยาต (อักษนียาสต = ศรพระเพลิง)
๗๕	๗	ปางนหนฤษธา—	๘ ฉบับ—บัคหน . . .
๗๕	๓๓	ถับถนถรพาง คตุเรทรมณฑต	๗—๕๓/น . . ถนศรพางค ตุเรท มณฑต ๓๘/ค . . นครพาง ตุเรท มณฑต ๒—๕๓/ก . . นครพาง ตุเรทรมณฑต

หมดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๗๔	๓๔	ขรอาอับทง
แต่งพรรณ	๗ ฉบับ—เหมือนฉบับพิมพ์
๓๘/๑ ขรอาอับทงแต่งพัน
๖—๕๓/๑ ขรอาอับทงแต่ง
(คำปลายวรรคสมุดขาดหายไป)
๗๕	๓๓	แต่นดำพดทช
ชาญชน ทนแก่
บีนชน แก่หอกหาญ	๘ ฉบับ—เหมือนฉบับพิมพ์
๒—๕๓/ก ไม่มับท ^๕ (เขียนตก)
๗๖	๒	บับคักคัม	๘ ฉบับ— . . . พัด
๓๘/ฆ เหมือนฉบับพิมพ์
๗๖	๓	ตำนานพด
พดชนคชนค	๘ ฉบับ—ตำนานพด
๗๖	๓๓	พดคั้นข้างแต่ด้าว	๘ ฉบับ— . . . แต่ด้าว
๗๗	๒	เบด่งเป็นไฟทงตอง
คาบปลาบ	๓๘/ฆ, ๕—๕๓/ง เป็น . . ทงตอง
๓๘/จ . . . ทงตอง
คาบปลาบ
๗๗	๘	ประกิดประกอบ
สรพเดรัจ	๒—๕๓/ก, ๓๘/ฆ และ ๕—๕๓/ค
เป็นประกิดประกอบ . .

หมุดอายุ 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๗๗ ๓๒ เดิศจับเนี้ยว ๘ ฉบับ— . . . แด่นิ้ว
 แด่นิ้ว
- ๗๗ ๓๓ ชมพูนทพรายเพร็ค ๘ ฉบับ—ชมพูนท . .
- ๗๗ ๘ ถ่วงตุ๊กจาบ ๘ ฉบับ—แตกออกเป็นสอง คือ
 เกวียงกรู ถ่วง เป็น ศร
- ๗๗ ๓๖ ยัวเยาโยไห่หาวย ๘ ฉบับ—ยัวโย . . . (ไม่มี—เขา)
- ๗๗ ๓๘ แข่งเขยว^๕นย^๕นรย^๕ค ๘ ฉบับ—แข่งเขยว^๕ . . .
 ๓๘/๑ เหมือนฉบับพิมพ์
- ๗๗ ๒ บดินทศรัยตั้งกร ๒—๕๓/ก, ๓๘/ฆ และ ๓๘/จ
 เป็น . . . ศรัยตั้งกร
- ๗๗ ๓ ครอบบัคแผดงศร ๘ ฉบับ— เหนือศร
 เหลือศร—ต้องยัง และ ๗ ฉบับ—ต้องยัง . .
 ฎาร แต่ ๒—๕๓/ก เป็น ต้องยัง . .
 ๓๘/ฆ เหมือนฉบับพิมพ์
- ๗๗ ๓๐ จักรตัดพิไชย ๘ ฉบับ— . . . ตัดพิไชย
 ๓๘/ฆ . . . ตัดพิไชย

หมุดแดง 15/03/2565

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

- ๗๘ ๓๓ กฤษณจะฮาจกรร ๘ ฉบับ—กฤษณผู้จะฮาจกรร
- ๗๙ ๓๐ ไชรมกัฆาด ๘ ฉบับ—ชโรม . . .
ผลาญผดง
- ๗๙ ๗-๘ แก้วนแกดักดางพด ๘ ฉบับ— . . . พด ภาพ . . .
ณภาพทรงษุศร (อ่าน—..พล ลภาพ)
- ๗๒ ๕ มาไธรจมาตรง ๘ ฉบับ—.. มาธรัยทุกษท
ทุกษท
- ๗๒ ๓๗-๓๘ โนภษณนงจพระอิ ๘ ฉบับ—เหมือนฉบับพิมพ์
ศวรเจ้าเรียบพิ แต่ ๗-๕๓/น .. พระอิ ศวรเจ้า
ริยภูตปี่ศาจนานา เรียกพิ ริยภูต . . .
- ๗๓ ๓๒ พระขันทกุมารพิไชย ๘ ฉบับ—พระกุมารพิไชย (กุมาร
พิชัย เป็นนามเรียก—พระขันธ
กุมาร)
- ๗๔ ๓๐ ค้อจักรพาพะพก ๘ ฉบับ—เพียงจักรพาพ ..
- ๗๕ ๕ เพโฆระตมคด ๘ ฉบับ—เพโฆระตม.. (อ่าน เพช
โรตม)

ฉบับพิมพ์

ฉบับสมุดไทย

หน้า บรรทัด

๑๕	๑๗	แดงครพดดรณ วิมด ศิวพัคค ระพห	๑ ฉบับ—เหมือนฉบับพิมพ์ แต่ ๑๘/ค เป็น . . . พดดรวิมด ศิว พัคครพด
๑๖	๓	เป่าตั้งขตั้งตั้ง ตำราย	๑ ฉบับ—บดเป่าตั้งขตั้งตั้ง ตำราย
๑๖	๒	ขไมยพายุประกาศ	๑ ฉบับ—ขใน . . ๕—๕๓/ง เป็น คใน . . .
๑๗	๔	—รียเค็รของคากับ กั้มือ	๑ ฉบับ . . . กำคั้ม . . ๒—๕๓/ก . . กำคั้ม . .
๑๗	๓๐	พาดพานตุ ตุเรนทร์	๑ ฉบับ—พาดพานตุ ตุเรนทร์ ข. ๓/๘ เป็น พาดพานาตุ . .
๑๘	๓๓	ไท้หบวร	๑ ฉบับ—ไท้ห . . บ้าง ไกรตั้งห . . บ้าง
๑๘	๓๕	จักรจักรจักรวควาย	๑ ฉบับ—ต่างกันเป็น . . จักรจักร . บ้าง เป็น . . จักรจัก . . บ้าง เหมือนฉบับพิมพ์ บ้าง

หมดอายุ 15/03/2565

๑. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๒. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๓. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๔. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๕. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๖. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๗. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๘. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๙. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์
 ๑๐. วิทยาลัยการศึกษาศรีนครินทร์

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร ๕๘/๑ ซอยราษฎร์กนก ถนนราชปรารภ วิทยาลัยนวมัยกະລິນ อุดดิต พระนคร โทร. ๗๐๗๕๒
 นายจรัส วันทนทวี ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา ๒๕๐๓

หนังสือเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย

ชนิด อยู่โพธิ์

รวบรวมและเรียบเรียง

๑. อธิบายเครื่องแต่งตัวโขนละครคน	เล่มละ	๕.๐๐ บาท
๒. ตำราไหว้ครูโขนละครคน	เล่มละ	๑๐.๐๐ บาท
๓. โขนสำหรับประชาชน	เล่มละ	๕.๐๐ บาท
๔. สี่และลักษณะหัวโขน	เล่มละ	๑๕.๐๐ บาท
๕. งานสังคีตศิลป์	เล่มละ	๒๐.๐๐ บาท
๖. ภาพชุดโขนละครคนและดนตรีไทย
บรรจุซอง มีคำอธิบายไทย อังกฤษ	ซองละ	๑๕.๐๐ บาท
๗. อธิบายนาฏศิลป์ไทย	เล่มละ	๔๐.๐๐ บาท
ภาพลายเส้น ทำท่าแม่บท	}	เล่มละ ๕.๐๐ บาท
๘. Pictorial Figures depicting
Basic Postures of Thai Dancing		
๙. The Preliminary Course
of Training in Siamese Art	เล่มละ	๒๕.๐๐ บาท
๑๐. Classical Siamese Theatre	เล่มละ	๑๐๐.๐๐ บาท

๑ ๓ ๑

๑ ๓ ๑

หมดอายุ 15/03/2565

มีจำหน่ายที่โรงละครอนศิลป์ากร

หนังสือวรรณคดี
ที่ควรอ่าน และ มีจำหน่าย

๑. วรรณคดีดั่งใจ	ราคา ๓๕.๐๐ บาท
๒. บทกวีนิพนธ์ ของ พระศรีมโหสถ	ราคา ๗.๕๐ บาท
๓. ประวัติและโคลงกำสรวลศรีปราชญ์	ราคา ๗.๕๐ บาท
๔. อนิรุทธคำฉันท์	ราคา ๗.๕๐ บาท